

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Staat van de stad	3
Financiën	9
Bestedingen	13
Bezuinigen.....	19
Bijlage 1 Toelichting bijstandstekort	22
Bijlage 2 Financieel-technische parameters/ uitgangspunten 2017-2020.....	24
Bijlage 3 Budgettaire gevolgen wetswijzigingen Besluit BBV en VPB	25

Inleiding

Deze perspectiefnota (PPN) kijkt vooruit naar de jaren 2017-2020. Dat doen we zowel beleidsmatig als financieel. De perspectiefnota geeft een beeld op hoofdlijnen. De uitwerking volgt later in de begroting.

We beginnen de PPN met het hoofdstuk Staat van de stad waarin we aandacht besteden aan het verhaal van Zwolle, kijken naar de trends en ontwikkelingen die op ons afkomen en vervolgens ingaan op wat dat betekent voor de vier agenda's uit het coalitieakkoord. Daarbij betrekken we ook de stand van zaken halverwege deze collegeperiode.

Vervolgens geven wij in het hoofdstuk Financiën een beeld van het financieel beleid op hoofdlijnen. Aandacht wordt geschonken aan het resultaat van het meerjarenperspectief. Daarnaast wordt ingegaan op de incidentele financiële ruimte. In het hoofdstuk Bestedingen doen wij concrete voorstellen, waarbij wij voortbouwen op de berap 1 2016 en de jaarrekening. Tevens doen wij voorstellen om een aantal knelpunten op te lossen.

In het laatste hoofdstuk Bezuinigingen geven wij een overzicht van de stand van zaken van het bezuinigingspakket van € 1 mln. uit de PPN 2016-2019 en vullen we het restant van de bezuinigingsopgave uit 2016 in.

In bijlage 1 geven wij achtergronden bij het bijstandstekort (zie berap 1 2016) De financieel technische parameters en uitgangspunten bij deze PPN zijn weergegeven in bijlage 2. Op de budgettaire gevolgen van de wetswijzigingen besluit BBV en Vpb wordt ingegaan in bijlage 3

Staat van de stad

Het perspectief voor Zwolle is goed. De stad groeit op allerlei gebieden. Daarbij voortbouwend op een stevig fundament en een rijk verleden. Als college zijn we ons bewust van deze historie en van de kracht van de stad. Die willen we gebruiken om de kansen die zich aandienen te verzilveren en het hoofd te bieden aan mogelijke bedreigingen. Daarbij zijn we ons ook bewust van de rol en invloed die wij in deze vier jaar kunnen uitoefenen. Zwolle heeft een rijk verleden, is een belangrijk knooppunt in Noordoost Nederland. Een mooie, compacte stad rondom een historische binnenstad en omringd door een groene omgeving. De stad wordt gevormd door die mensen die er wonen, leven en werken. Voor die mensen werken wij als college aan de toekomstbestendigheid van Zwolle en de regio. En aan een stad waar iedereen meedoet. Dat doen we samen met de inwoners en partners in de stad en regio. Daarvoor is het nodig kennis te hebben van het verleden en de kracht van de stad. En na te denken over de toekomst. En op basis daarvan nu besluiten te nemen en te investeren. Dat is wat we doen in deze perspectiefnota. We beginnen met het verhaal van Zwolle, kijken naar de trends en ontwikkelingen die op ons afkomen en gaan vervolgens in op wat dat betekent voor de vier agenda's uit het coalitieakkoord.

Het verhaal van Zwolle

Het coalitieakkoord begint met het stevige fundament van de stad en het Zwolse karakter. En met de aankondiging dat we op zoek gaan naar het verhaal van Zwolle. Hét verhaal van Zwolle bestaat niet. De stad vertelt vele verhalen. Zoals duidelijk is geworden tijdens Koningsdag waar de stad en de regio zich in hun vele facetten aan het land hebben getoond. Bij het bepalen van de koers voor de toekomst is het belangrijk die verhalen te kennen. Weten waar je vandaan komt en waar je kracht ligt.

Het fundament van Zwolle ligt in de rijke historie. In de Hanze, de Moderne Devotie, maar ook recenter in de ontwikkeling van de democratie in Nederland. Die geschiedenis vind je overal in de stad terug. Fysiek, bijvoorbeeld in de monumentale binnenstad, maar ook in de manier waarop wij in Zwolle met elkaar omgaan: samen werken en naar elkaar omzien. De Hanzementaliteit zie je terug in de economische prestaties van de regio en de basis voor Zwolle als onderwijsstad werd gelegd door Johan Cele, sleutelfiguur uit de Moderne Devotie. De democratie is minder zichtbaar aanwezig, maar Zwolle is wel een bestuurscentrum en de regio Zwolle is een voorloper in het zoeken naar nieuwe en flexibele vormen van regionale bestuurlijke samenwerking.

De Moderne Devotie is niet alleen belangrijk geweest voor de ontwikkeling van het onderwijs, maar paste ook goed bij het sociale karakter van Zwolle. De Zwolse mentaliteit kenmerkt zich onder andere door een sterk verantwoordelijkheidsgevoel en omzien naar de ander. Daarnaast zit het samenwerken in ons DNA. Het Afrikaanse spreekwoord 'Als je snel wilt gaan, ga dan alleen. Als je ver wilt komen, ga dan samen', is bij uitstek op Zwolle van toepassing. We kunnen onszelf opzij schuiven om voor het grote geheel te gaan. Niet als concurrenten maar als partners. Die houding vind je terug in allerlei samenwerkingsvormen in de stad, maar ook in de samenwerking binnen de regio Zwolle. Dat alles vormt ons sociaal kapitaal.

En dat kapitaal combineren we met onze ondernemingszin. Dat vormt de basis van de sterke economische positie van Zwolle en de regio. Talrijk zijn de familiebedrijven in onze regio, met vaak een lange geschiedenis. Maar we kennen evenzovele nieuwe bedrijven en zijn trots op onze creatieve en innovatieve bedrijvigheid.

Het verhaal van Zwolle gaat ook over de ligging van de stad. Gunstig gelegen als verbinding tussen verschillende delen van het land. Daardoor uitgegroeid tot knooppunt van auto- en spoorwegen. Een ligging die ook de voorwaarden heeft gecreëerd voor de economische voorspoed. Het gaat ook over Zwolle als stad in de delta met een sterke relatie met het water. Het water dat we niet alleen als bedreiging zien, maar ook steeds meer als kans.

Lange termijn ontwikkelingen

Het gaat op dit moment goed met Zwolle. De stad is in balans. Dat willen wij graag zo houden. En waar mogelijk willen we de stad verder ontwikkelen. Daarvoor is het nodig om, behalve je eigen kwaliteiten goed te kennen, ook na te denken over en te anticiperen op de toekomst. Dat is niet gemakkelijk, want de toekomst kan zich op verschillende manieren manifesteren. Bestaande ontwikkelingen kunnen zich doorzetten. Of er is sprake van trendbreuken of zelfs omslagpunten. Waarbij zeker de laatste twee vaak moeilijk te voorspellen zijn, maar wel een grote invloed hebben. Om van de trends, trendbreuken en omslagpunten te kunnen profiteren pleit het Trendbureau Overijssel in een recente studie voor een robuuste, adaptieve en proactieve samenleving. Dat vereist nadenken over de toekomst, zeker omdat de stad de plek is waar veel trends en ontwikkelingen samenkomen. Toekomstgerichtheid past bij onze ambitie om als organisatie strategischer te opereren. Als gemeente realiseren wij veel, meestal samen met onze partners. Deze doe-kracht heeft de stad ver gebracht. Die kracht willen we behouden, maar om de ontwikkeling van Zwolle toekomstbestendig te houden, is het nodig om ons strategisch vermogen te vergroten. Naast het nadenken over en anticiperen op lange termijn ontwikkelingen betekent het vergroten van het strategisch vermogen ook meer gebruik maken van beschikbare cijfers en analyses. En zo de opgaven scherper in beeld krijgen. Daar willen we de komende jaren stappen in maken, bijvoorbeeld bij de nieuwe opzet van de begroting.

Als we kijken naar de toekomst zien we een viertal trends waarvan wij zeker verwachten dat ze substantiële invloed zullen hebben op de ontwikkeling van Zwolle. Wat die invloed precies zal zijn, valt op dit moment niet met zekerheid te zeggen. Maar wel dat de trends zullen leiden tot een aantal opgaven waar we de komende jaren een antwoord op zullen moeten geven. In deze perspectiefnota geven wij een eerste schets van die trends. Wij willen het tweede deel van deze collegeperiode gebruiken om deze ontwikkelingen verder uit te werken en mogelijke trendbreuken of omslagpunten in kaart te brengen. Hierdoor wordt het gemakkelijker om lange termijndoelen te formuleren en daarmee kunnen we beter afwegingen maken op de korte termijn.

Klimaatadaptatie en energietransitie

De eerste belangrijke ontwikkeling die wij zien is de verandering van het klimaat en de verschuiving naar het gebruik van andere energiebronnen. Dit zijn mondiale trends, met lokale gevolgen. Zeker voor Zwolle als stad in een delta heeft dit consequenties. De opgave is om de komende jaren inhoud te geven aan klimaatadaptatie en de energietransitie. Daar hebben we al een begin mee gemaakt. Zo is Zwolle trekker en medeondertekenaar van de Citydeal Klimaatadaptatie. Daarmee spreken wij de ambitie uit om met Zwolle op dit terrein één van de koplopers in Nederland te worden. Naast dat we voortbouwen op bestaande initiatieven willen we het komende jaar gebruiken om nog scherper te krijgen welke consequenties en opgaven de klimaatverandering met zich mee zouden kunnen brengen. Eenzelfde slag willen het komende jaar ook maken op het gebied van energietransitie. Ook daar zien wij allerlei bewegingen in de stad. Die willen we de ruimte geven en daarnaast zicht proberen te krijgen op hoe de energiehuishouding van de stad er over 15 jaar uit zou kunnen zien en wat dit betekent.

Technologie en innovatie

Een tweede trend die grote invloed heeft op hoe de stad en regio zich zullen ontwikkelen, is alles wat samenhangt met technologie en innovatie. Denk aan zaken als digitalisering en robotisering. Die gaan gevolgen hebben, maar welke weten we nog niet. Het biedt kansen voor onderwijsinstellingen en innovatieve bedrijven, maar kan ook leiden tot verlies van banen. Het houdt ook het risico in van een grotere tweedeling in de samenleving tussen de groep die profiteert van de veranderingen en de groep die de ontwikkelingen niet kan bijbenen. Zonder dat we met zekerheid kunnen stellen hoe snel de technologische ontwikkelingen zullen gaan en welke trendbreuken en omslagpunten plaats zullen vinden, is het wel van belang om een beeld te hebben van mogelijke scenario's. Zodat we daar als stad in ons huidige beleid op kunnen anticiperen, gebruik kunnen maken van onze kracht en onze uitgangspositie waar mogelijk verbeteren. Het komende jaar willen we proberen meer zicht te krijgen op deze trend en op die manier de opgaven beter in beeld te krijgen.

Maatschappelijke verhoudingen

De volgende trend waar we komende jaren mee te maken zullen blijven houden, is die van de veranderende maatschappelijke verhoudingen. Daarmee doelen we op het feit dat (groepen) inwoners steeds vaker zelf initiatieven nemen om maatschappelijke en economische vraagstukken op te pakken. Dat betekent dat de rol van de overheid in die gevallen verandert. Over deze rolverandering en de vragen die dit met zich meebrengt is de laatste jaren al veel gesproken. Ook in Zwolle en de Zwolse gemeenteraad. De beschreven ontwikkeling en dus ook de discussie daarover is naar onze mening nog niet voorbij. Wij blijven hier actief mee bezig. Zoals we de afgelopen jaren al hebben gedaan met bijvoorbeeld een programma als Initiatiefrijke Zwolle. Ook hier ligt het risico van tweedeling op de loer. Tussen inwoners die actief worden en kansen grijpen en zij die om één of andere redenen hier niet in slagen.

Positie van de stad

Een laatste grote ontwikkeling, die wij hier willen noemen gaat over de rol en positie van de stad. We zien dat de steden steeds meer de economische motor zijn geworden. Niet alleen in Nederland, maar ook in de rest van de wereld. Ook in onze regio zien wij die ontwikkeling. Als we kijken op de schaal van Europa en de op die van rest van de wereld is Nederland, en zeker de randstad, één grote stad. Om mee te kunnen blijven doen in de Europese en mondiale ontwikkeling is het daarom belangrijk dat de Nederlandse steden hun relaties verstevigen en zo het stedelijk netwerk versterken. Dat is ook de centrale boodschap van het programma Agenda Stad. Voor Zwolle betekent dat een tweeledige opgave. Enerzijds het nog verder uitbouwen en verdiepen van de regionale samenwerking en anderzijds het zoeken naar verbinding met andere steden en stedelijke netwerken. Dat kan zowel zijn op basis van nabijheid, zie de stappen om de samenwerking met Deventer en Apeldoorn te verbeteren, als op inhoud. Een voorbeeld van dat laatste is de Citydeal Klimaatadaptatie, waarin we een alliantie zijn aangegaan met Rotterdam, Den Haag, Dordrecht en Gouda. Naast samenwerking speelt binnen Nederland ook nog de concurrentie tussen de stedelijke gebieden. Bijvoorbeeld als het gaat om het aantrekken van goed gekwalificeerde arbeidskrachten. Daarom wordt het steeds belangrijker om een aantrekkelijk woon- en leefklimaat te bieden.

De vier agenda's

Halverwege de collegeperiode kijken we met zekere trots naar de verdere ontwikkeling van de stad en naar al die Zwollenaren die zich daar met hart en ziel voor inzetten. De stad bloeit en bruist, er is ruimte voor initiatieven en er wordt geïnvesteerd en gebouwd in de stad.

Dat we voor opgaven en uitdagingen zouden komen te staan, daar waren we ons van bewust. Het coalitieakkoord noemt zaken als de transitie van het sociale domein, de beperkte financiële armslag, de stagnerende woningmarkt en de broodnodige ontwikkeling van de binnenstad. Daarnaast heeft de wereld om ons heen de afgelopen twee jaar niet stil gestaan. Er zijn nu andere opgaven die ook onze aandacht vragen, bijvoorbeeld de opvang van vluchtelingen en statushouders. Tegelijkertijd gaat het economisch langzaam weer beter en trekt de woningmarkt aan.

Het coalitieakkoord is opgebouwd rond vier agenda's: voor een sociale stad, een ondernemende stad, een toekomstbestendige stad en een levendige stad. Per agenda kijken we terug naar wat zich de afgelopen jaren heeft afgespeeld en hoe we werken aan de ambities uit het coalitieakkoord. Daarnaast kijken we vooruit naar wat er op ons afkomt en waar we de komende jaren de accenten in ons beleid willen leggen.

Agenda voor een sociale stad

Transformatie sociaal domein

Zoals eerder genoemd is Zwolle een stad met van oudsher een groot sociaal kapitaal. Dat kapitaal hebben we nodig om onze ambitie 'iedereen doet mee' te kunnen blijven waarmaken. Als stad staan we voor een grote opgave om na de transitie in het sociaal domein, vorm te geven aan een echte transformatie. Na de feitelijke overdracht van taken en bevoegdheden aan gemeenten in 2015, hebben we het eerste jaar vooral ingezet op zorgcontinuïteit. Daarbij kwam dat de transitie met forse bezuinigingen vanuit het rijk gepaard ging. De eerste bezuinigingen zijn gerealiseerd door te korten op prijs, omvang of hoeveelheid van de ondersteuning. Bij participatie is ingegrepen op de bedrijfs- en uitvoeringskosten. In het eerste jaar was soms sprake van onduidelijkheden voor inwoners die zorg en ondersteuning ontvangen. De zorg en ondersteuning is wel doorgegaan. Wij zijn daarom van mening dat de transitie in Zwolle verantwoord is verlopen op een manier die past bij het sociale karakter van de stad. Ook de transformatie willen wij op een verantwoorde manier vormgeven. Wij geloven dat we dat door de transformatie de zorg en ondersteuning aan onze inwoners kunnen verbeteren. Daarbij is onze inzet dit te doen binnen de door het rijk beschikbaar gestelde en te stellen financiële middelen. Op termijn wel te verstaan want zorgvuldigheid naar onze inwoners staat voorop. Die zorgvuldigheid verhoudt zich niet goed tot het tempo waarin het budget voor onze gemeente is en wordt verlaagd. Daarom vangen we deze teruggang in middelen tijdelijk op door de inzet van de buffer sociaal domein. Zodat we tijd hebben voor de transformatie en ruimte om te investeren in innovatie. Bij de perspectiefnota 2018-2021 kijken we aan de hand van de feitelijke ontwikkelingen opnieuw naar de omvang en duur van de inzet van de buffer. In een bijlage bij deze PPN zetten wij uitgebreid uiteen hoe we de transformatie van het sociaal domein willen vormgeven. Dat doen we via vijf thema's: samenwerking van mensen, integrale (gezins)aanpak, wonen en zorg, samenhang in de toegang (tot jeugdhulp) en (arbeids)participatie. Voor al deze thema's geldt dat de transformatie alleen een succes wordt als we dat samen doen met onze partners en gebruik maken van de sociale samenhang en informele netwerken in de stad. Onze ambitie is om bij het uitvoeren van de transformatieagenda gebruik te maken van aanwezige data en informatie. Op die manier willen we maatregelen kunnen nemen en middelen inzetten daar waar ze het meest nodig en effectief zijn. En daarbij scherp te kijken naar de resultaten van het beleid.

Voorkomen van tweedeling

Naast de uitdagingen die de transformatie in het sociaal domein met zich meebrengt, zijn er ook andere ontwikkelingen die onze aandacht hebben. Zo signaleerden we hierboven een aantal trends, technologische ontwikkelingen en veranderende maatschappelijke verhoudingen, die het risico met zich meebrengen van een grotere tweedeling in de samenleving. Ook hebben we in Zwolle, weliswaar minder dan in veel andere steden, te maken met een vergrijzing die ertoe leidt dat de behoefte aan zorg op termijn zal groeien. Grote uitdagingen, maar Zwolle kenmerkt zich door zorg hebben vóór en samen werken mét elkaar. En dat zijn de belangrijkste voorwaarden om het karakter van een sociale stad te behouden.

Opvang van vluchtelingen

Eén van de grote thema's die het afgelopen jaar op ons af is gekomen is het vraagstuk van de opvang van vluchtelingen. We hebben ruimhartig gehoor gegeven aan de oproep van het rijk om te voorzien in noodopvang. De wijze waarop de stad hiermee is omgegaan en de inzet van vele vrijwilligers maakten Zwolle zelfs tot een landelijke voorbeeldcasus. We zijn trots op dit gezicht van Zwolle waaruit de menselijke maat en steun voor hen die het nodig hebben blijkt. Tegelijkertijd signaleert het Sociaal en Cultureel Planbureau in een recente publicatie dat immigratie het onderwerp is waar Nederlanders zich het meeste zorgen over maken. De opgave rond immigratie zal zich ook de komende tijd blijven manifesteren waarbij het vraagstuk van noodopvang verbreed wordt naar langduriger opvang en huisvesting van statushouders en minderjarige asielzoekers. De huisvesting en integratie van statushouders vergt de komende jaren extra inspanningen en daarom reserveren wij hier middelen voor.

Onderwijsstad

Zoals gezegd: Zwolle is een onderwijsstad. Onderwijs staat niet op zichzelf, maar in verbinding met bijvoorbeeld de arbeidsmarkt, de jeugdhulp, cultuur, sport en met de wijk. Bij het opstellen van onze visie op het onderwijs gaan wij uit van drie uitgangspunten: spelen, leren en werken, de maatschappelijke rol van het onderwijs en de vakman van de toekomst. Die uitgangspunten leiden tot een aantal speerpunten zoals talentontwikkeling en internationaliseren van onderwijs. De visie en speerpunten werken wij uit in een strategische onderwijsagenda die wij binnenkort presenteren.

Agenda voor een ondernemende stad

Arbeidsmarkt

Zwolle is een economisch krachtige stad in een economisch sterk presterende regio. Hierdoor is Zwolle een aantrekkelijke stad voor startende en groeiende bedrijven. Die dynamiek en veerkracht willen we behouden. Daarom blijven we investeren in een goed economisch klimaat dat robuust en toekomstbestendig een basis geeft aan bedrijven, starters, zelfstandigen en organisaties. Met als uiteindelijk doel voldoende werkgelegenheid in Zwolle en de regio. Zowel kwantitatief als kwalitatief. Een goede afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt blijft daarbij cruciaal. Het accountmanagement heeft de afgelopen tijd vruchten afgeworpen met het aantrekken van diverse bedrijven naar Hessenpoort. Met alle bedrijven die zich nieuw vestigen en bestaande bedrijven maken we ook afspraken over werkgelegenheid, banen en werkervarings- en stageplaatsen. Zo geven we mede uitvoering aan de ambitie om 1000 extra banen te creëren en zorg te dragen voor participatie van kwetsbare werkzoekenden. Deze ambitie blijft overeind hoewel we zien dat het in de praktijk lastig is dit te realiseren. Daarbij worden we geconfronteerd met een groeiend aantal mensen in de bijstand. Uit een nader analyse blijkt dat hoewel we te maken hebben met een groeiende, economisch goed presterende stad, de regionale arbeidsmarkt voor lageropgeleiden het duidelijk minder goed doet. Tegelijkertijd blijkt Zwolle een relatief hoge aantrekkingskracht te hebben op deze groep. Die mismatch op de regionale arbeidsmarkt vraagt de komende jaren onze aandacht. Hiervoor moeten we onze (regionale) arbeidsmarkt goed kennen en trends gezamenlijk analyseren: welke sectoren bieden kansen voor alle Zwolse inwoners en hoe zorgen we dat er op termijn ook voldoende banen voor laagopgeleiden zijn? We reserveren extra middelen om via een krachtige regionale en lokale aanpak de uitstroom vanuit de bijstand naar betaald werk te bevorderen.

Ontwikkelingen in de economie

Ook binnen de agenda voor een ondernemende stad is het van belang om goed zicht te hebben op de trends en ontwikkelingen en welke opgaven die met zich meebrengen als we onze ambitie willen waarmaken. De eerder genoemde belangrijke lange termijn trends hebben ook binnen de agenda ondernemende stad grote invloed. Neem bijvoorbeeld de technologische ontwikkelingen en innovatie. Zoals gezegd willen het komende jaar gebruiken om meer zicht op deze gevolgen te krijgen. Er zijn daarnaast ook andere ontwikkelingen die nu en in de (nabije) toekomst impact hebben op het economische en ondernemersklimaat in Zwolle en de regio. We merken een grotere behoefte aan multifunctionaliteit en kleinschaligheid. Dat heeft onder meer gevolgen voor de kantorenmarkt. Onze inzet blijft gericht op de transformatie van kantoren naar bijvoorbeeld wonen of zorg. Het streven is om voor het einde van 2018 60.000m² uit de kantorenmarkt te halen. Andere ontwikkelingen waar we mee hebben te maken, zijn de opkomst van de circulaire economie, nieuwe verdienmodellen en een sterkere positie van de klant en consument. De komst van meer kleinschalige bedrijven en zelfstandige ondernemers leidt ook tot een toenemende behoefte aan ontmoetingsplekken. Mobiliteit en bereikbaarheid blijven belangrijk, maar de eisen veranderen. Zo is er meer behoefte aan plekken die bereikbaar zijn via meerdere vormen van vervoer: multimodale knooppunten. Met deze ontwikkelingen moeten we in ons economisch en ruimtelijk beleid rekening houden, waarbij tegelijkertijd geldt dat de rol van de gemeentelijke overheid binnen de economie ook aan beperkingen onderhevig is. Wij willen in ieder geval de ruimte bieden aan initiatieven op het gebied van circulaire economie. In deze circulaire economie gaat het om verdienmodellen die niet alleen op geld zijn gebaseerd, maar ook op waarden als energie, voeding, tijd, aandacht of zorg. Het gaat om initiatieven dichtbij huis en met een sterke sociale cohesie en zelfredzaamheid. Dat past bij het karakter van onze stad en sluit aan bij zowel de traditie van de Moderne Devotie als de Hanze. Als Hanzestad had Zwolle vroeger ook een belangrijke positie in de internationale handel. Tegenwoordig blijkt het lastig grote internationaal opererende bedrijven naar Zwolle te trekken. We blijven streven naar een vestigingsklimaat dat ook voor deze categorie bedrijven interessant is. In het algemeen geldt dat wij werken aan excellente dienstverlening voor ondernemers en daarbij meer uitgaan van wensen en behoeften van ondernemers en bedrijven. Ook zetten wij in op de ondersteuning van startende ondernemers. Om te kunnen anticiperen op kansen die zich voordoen om het profiel en economisch klimaat van Zwolle te versterken, reserveren wij een deel van onze reserve incidentele bestedingen voor dit doel.

Agenda voor een toekomstbestendige stad

Zwolle groeit

Binnen de agenda toekomstbestendige stad, kijken we vooral naar de fysieke en ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Als we kijken naar Zwolle op dit moment, zien we een stad waarin volop wordt geïnvesteerd en een stad die groeit. Zie de bouwkranen op veel plekken in de stad: het Katwolderplein, de herontwikkeling van Weezenlanden, de bouw van de Primark aan de Melkmarkt en de Zara in de Diezerstraat, de ontwikkeling van Kraanbolwerk, de nieuwbouw in Stadshagen. En dan hebben we de kleinschalige ontwikkelprojecten nog niet eens genoemd. De gebiedsontwikkeling van Spoorzone mag natuurlijk niet ontbreken in dit rijtje. De ontwikkelingen in dit gebied gaan de komende jaren door waarbij we het gebied een duidelijker profiel willen geven en ook goed kijken naar de verbinding met de rest van de stad. De huidige ontwikkelingen passen bij een stad die steeds meer uitgroeit tot de centrumstad van Noordoost Nederland. Met een bijbehorend voorzieningenniveau en een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. Dat er ook projecten zijn die minder voorspoedig verlopen, blijkt uit de ontwikkeling van de Stadkamer. In het externe onderzoeksrapport staan duidelijke aanbevelingen over hoe we dit in de toekomst beter kunnen doen.

Aantrekkelijk woon- en leefklimaat

De meest recente cijfers laten ook zien dat Zwolle nog steeds in trek is als woonstad. Diverse locaties zijn in ontwikkeling en ook in Stadshagen trekt de bouw weer aan. Naast de onlangs gesloten regionale woonafspraken hebben we fors ingezet op de versnellingsactie om het tekort in de sociale huursector aan te pakken. Voor diverse locaties zijn momenteel de voorbereidingen in volle gang om tot daadwerkelijke bouw over te gaan. De uitwerking van het woonlastenfonds is een van de concrete maatregelen uit de Agenda Betaalbaar Wonen om voor de allerlaagste inkomensgroepen zorg te dragen voor lagere woonlasten.

Een aantrekkelijke woonstad zijn vraagt ook een aantrekkelijke leefomgeving. Met onze nieuwe visie op beheer van de openbare ruimte kunnen we aansluiten op de ontwikkelingen in de maatschappij. We geven hiermee ruimte aan initiatieven in buurten en wijken, maatwerk en samenwerking. Net zoals de agenda voor het beheer van de openbare ruimte is ook de Groene Agenda en in dialoog met de stad tot stand gekomen. Met deze agenda's gaan we de komende periode verder invulling geven aan de verfraaiing van de leefomgeving. Daarbij hanteren we ook de uitgangspunten uit de Agenda Duurzaamheid.

Toekomstbestendig

Ook voor de langere termijn zijn onze ambities voor een toekomstbestendig Zwolle fors. We willen een klimaatactieve stad in een krachtige economische regio zijn, een stad die op termijn energieneutraal is, een stad zonder afval, met participerende burgers en ondernemers, die hun woonlasten kunnen betalen, werk hebben, goede zorg krijgen en die allemaal goed, gezond, veilig en betaalbaar kunnen wonen, ook wanneer het water in en rond Zwolle buiten zijn oevers treedt. Lokale opgaves zijn complex, veelzijdig en staan in verbinding met elkaar. De focus verschuift steeds meer naar de bestaande stad. Daarbij is er geen kunstmatige scheiding meer tussen beheer en ontwikkeling. Ze gaan steeds vaker samen op. In processen van natuurlijke wijkenvernieuwing, inbreiding door nieuwbouw en herontwikkeling, transformatie van gebouwen en verandering van gebruik van de openbare ruimte. Daarbij is het van belang definitief los te komen van de sectorale aanpak en organisatie, en altijd uit te gaan van het creëren van meervoudige waarden in een gebied, voor de stad. Daarmee bedoelen we zoveel mogelijk doelstellingen realiseren voor dezelfde euro.

Gebiedsgerichte aanpak en strategisch programmeren

In het versterken van de strategische aanpak van de agenda toekomstbestendige stad willen we ons concentreren op twee sporen. Het eerste spoor is het verleggen van de focus naar de gebiedsgerichte aanpak en op die manier invulling te geven aan het hierboven geschetste uitgangspunt door integraal te werken en de kracht van de stad te benutten, meervoudig waarde te creëren. Een tweede spoor is het strategisch programmeren. Bijvoorbeeld van de woonopgave voor Zwolle. Daaronder verstaan wij een strategische visie en strategische sturing van de gemeente op het woningbouwprogramma. Het gaat daarbij nadrukkelijk niet om een blauwdruk voor het woningbouwprogramma. Want woonwensen en de acute vraag naar woningen bepalen de woningmarkt. Maar de vraag is wel welke locaties de gemeente het meest kansrijk en waardevol vindt, gezien de ontwikkeling van de stad tot 2050? De maatschappelijke en demografische veranderingen en de gevolgen die dit heeft voor de woningmarkt, vragen om strategisch programmeren. En natuurlijk niet alleen daar, maar ook bijvoorbeeld bij kantoren en bedrijventerreinen. Beide sporen, gebiedsgericht werken en strategisch programmeren, komen samen in de nieuwe omgevingsvisie in 2017 en de invoering van de omgevingswet per 2018. Door daar nu al stappen in te zetten oefenen we als het ware met het instrumentarium van de omgevingswet en zijn we de omgevingsvisie al aan het 'laden'. Om de invoering van de omgevingswet goed te laten verlopen, trekken wij de komende jaren extra geld uit.

Agenda voor een levendige stad

Voor een levendige stad zijn een vitale binnenstad en een goed cultureel klimaat van groot belang. De binnenstad van Zwolle behoort gelukkig tot de tien veerkrachtige binnensteden van Nederland. Dat willen we zo houden, want een levendige en aantrekkelijke binnenstad past bij een centrumstad als Zwolle. Tegelijkertijd geldt dat de Zwolse binnenstad, net als de overige binnensteden in Nederland, staat voor een transitie. De recente problemen in de detailhandel onderstrepen dit. De trend is dat er meer mensen komen wonen in binnensteden, dat er meer bedrijvigheid naar de binnenstad komt en dat er compactere, kleinere winkels komen. De logistiek verdwijnt bijna volledig uit de binnenstad. De transitie is een complexe opgave. Om deze opgave scherper te krijgen, is er een visie op de binnenstad 2030 opgesteld.

Culturele wereld verandert

Voor cultuur geldt dat de veranderingen in de samenleving hun weerslag hebben. Ook hier veranderen de verhoudingen. Met meer particuliere initiatieven, nieuwe vormen van samenwerking, meer innovatie en andere geldstromen. Kunst wordt daardoor vaker op niet-traditionele podia beleefd. En we zien dat de scheidslijn tussen 'hoge' en 'lage' kunst verdwijnt. De overheid en traditionele cultuurinstellingen moeten zich aanpassen aan en inspelen op deze veranderingen. En daar zijn we volop mee bezig omdat wij het belang hechten aan een goed cultuurklimaat in Zwolle. Allereerst omdat kunst en cultuur een waarde in zichzelf hebben. Daarnaast dragen kunst en cultuur ook bij aan de sociale stad (met participatie en cultuureducatie), een ondernemende stad (via cultureel ondernemerschap en een creatieve sector), een toekomstbestendige stad (via ruimtelijke ontwikkelingen en een bijzonder architectuurklimaat) en natuurlijk een levendig Zwolle met een cultuurhistorische binnenstad van formaat en bruisende festivals

Visie op de binnenstad 2030

Over de visie op de binnenstad 2030 is de raad de afgelopen periode geïnformeerd. De visie beschrijft een binnenstad waar de mensen hun talenten kunnen ontwikkelen, een levendige binnenstad die zich blijft vernieuwen en een stad die promoot en uitlijft wat de Zwolse binnenstad speciaal maakt. Een binnenstad waar verbinding, de veiligheid en de unieke historische waarden geborgd worden. De visie markeert in zekere zin het begin van een nieuwe levensfase voor de binnenstad. In de binnenstad is de dynamiek in de samenleving en de economie heel goed merkbaar. Partners zien de noodzaak voor een andere koers en nieuwe vormen van samenwerking. Om een vitale binnenstad in een sterke regio te blijven, is het belangrijk om de visie te vertalen naar een gezamenlijke strategische agenda. Voor deze agenda zijn voor de gemeente de thema's talentontwikkeling, innovatie, vernieuwing, ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit & logistiek leidend. De komende tijd geven wij samen met onze partners meer inhoud aan deze agenda en investeren extra geld in de ontwikkeling van de binnenstad.

Cultuurnota Zwolle 2016-2020

Onze visie op de toekomst van kunst en cultuur in Zwolle staat in de cultuurnota die we recent aan de raad hebben voorgelegd. Doel is om samen met de inwoners van Zwolle een cultureel klimaat scheppen dat ruimte biedt voor initiatieven, dat bruist, vernieuwend is en soms zelfs schuurt, dat creativiteit stimuleert, discussie oproept, kortom: kleuring geeft aan de stad en waarmee we ons regionaal en landelijk kunnen profileren.

Evenementen

Onze inzet is en blijft daarbij gericht op een divers evenementenaanbod, voor elk wat wils. Tegelijkertijd zoeken we een goede balans tussen leefbaarheid van omwonenden en geluid van evenementen en hebben we daarom het evenementenbeleid geëvalueerd en op punten aangepast. Zo hebben we een evenwicht gevonden tussen de verschillende belangen in de stad. De komende periode benutten we om te bezien of deze balans voldoende werkbaar is.

Samen met de stad en regio

De betrokkenheid bij onze stad is groot. Dat zien we dagelijks terug. Initiatiefrijk Zwolle is daar een mooi voorbeeld van. Het heeft daadwerkelijk handen en voeten gekregen, met aansprekende initiatieven, die bijdragen aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze stad. We zien nadrukkelijk het samenspel ontstaan tussen inwoners, ondernemers, onderwijs en overheid en soms ook juist zonder de overheid.

Een houding van 'meedenken' en 'zaken mogelijk maken' maakt steeds meer deel uit van het DNA van onze organisatie. We hebben daarin een open en lerende houding waarbij we openstaan voor kritische reflectie. Want het is lang niet altijd eenvoudig. De belangen zijn soms verschillend. Transparantie in de overwegingen draagt dan bij aan begrip en draagvlak.

Het gesprek met de stad

Het zijn niet alleen de initiatieven die de stad maken. Veel onderwerpen hebben we de afgelopen twee jaar met de stad besproken en samen verder gebracht. Deze stadsgesprekken hadden lang niet altijd het uiterlijk van een grote bijeenkomst met verschillende gesprekstafels. Nee, integendeel. De kracht zit juist in het gesprek, in welke vorm dan ook. Het is een stijl die we de afgelopen jaren consequent hebben ingezet. Gesprekken met sportverenigingen over hun toekomst in tijden van bezuinigingen, gesprekken met GGZ-cliënten over de toekomst van beschermd wonen, bijeenkomsten met inwoners en ondernemers over de toekomst van onze binnenstad, gesprekken met omwonenden en belangstellenden over de vestiging van een asielzoekerscentrum. Maar ook het gesprek met die ene ondernemer of met inwoners over ideeën voor de buurt of wijk waarin ze wonen of juist over de vraagtekens die ze hebben bij de aanpak van de gemeente. We hebben deze bestuursperiode de nadruk gelegd op het voeren van de dialoog, omdat ieders stem telt, opdat we samen verder kunnen komen. We stellen ons als overheid op als gelijkwaardige partner, daar waar dat mogelijk is.

Regio Zwolle

De stijl van dialoog en samenwerken hebben we de afgelopen periode ook buiten de stad zichtbaar gemaakt. We zijn trots op de ontwikkeling die de regio Zwolle doormaakt, inmiddels doorgroeid naar 20 deelnemende gemeenten. Met ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten is een krachtig samenwerkingsverband ontstaan dat ook landelijk in de belangstelling staat. Een innoverende regio die zich in concurrentiekracht kan meten met andere gebieden in ons land. De regio Zwolle geldt als voorbeeld van hoe krachtig regionaal bestuur een positief effect heeft op de maatschappelijke en economische groei.

Financiën

Financieel perspectief

Het financieel meerjarig perspectief is op orde. Structureel is sprake van een sluitende meerjarenbegroting. Het nadeel op de bijstandslasten kunnen we opvangen uit de beschikbare begrotingsruimte 2016 en positieve ontwikkelingen die na de begroting zijn ontstaan. Om het begrotingsevenwicht te bewaren blijven we invulling geven aan de eerder afgesproken bezuinigingsopgave van € 11 mln. en de afspraak om de rijkskortingen op het sociaal domein binnen de beschikbare budgetten op te vangen. Mede door de vorig jaar doorgevoerde aanvullende rijkskortingen op het sociaal domein is meer tijd nodig om binnen de beschikbare budgetten te komen. De incidentele tekorten verrekenen wij met de buffer sociaal domein. Volgend jaar gaan we met de raad in gesprek over de definitieve inzet/vrijval van de buffer.

De weerstandsreserves zijn op peil en mede door het positief rekeningresultaat over 2015 ontstaat incidentele bestedingsruimte om op de korte termijn knelpunten op te lossen en gelden te reserveren voor toekomstige investeringen c.q. strategische opgaven.

Structureel

Tabel 1

Geactualiseerde structurele uitkomsten meerjarenraming 2017-2020					
	(bedragen x €1 mln.)	2017	2018	2019	2020
Uitkomsten bij begroting 2016 (incl. buffer € 5 mln. sociaal domein)		2,0	4,0	3,1	3,1
Autonome ontwikkelingen bestaand beleid		1,1	1,5	1,8	2,2
Concretisering risicoposten begroting:					
· Hogere bijstandslasten		-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
· Stelselwijziging rente grondexploitatie ihkv de BBV		-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
· Afdracht vennootschapsbelasting			-0,4	-0,4	-0,4
Actuele uitkomsten meerjarenraming bestaand beleid		-1,1	-0,1	0,3	0,7
Invulling restantopgave bezuinigingen (€11 mln.)		0,8	0,1	0,1	0,1
Honorering structurele knelpunten		-0,5	-0,5	-0,5	-0,6
Resultaat vóór verwerking transitie sociaal domein		-0,8	0,5	-0,1	0,2
Tekort transitie sociaal domein		-3,3	-2,5	-1,3	0,0
Budget voor uitstroonmaatregelen bijstand (participatie)		-0,75			
Vrijval/inzet buffer sociaal domein		5,0	2,5	1,3	0,0
Resultaat structureel meerjarenperspectief		0,15	0,5	-0,1	0,2
Toevoegen aan incidentele begrotingsruimte		-0,15			
<i>Structurele ruimte buffer sociaal domein</i>		<i>0,0</i>	<i>2,5</i>	<i>3,7</i>	<i>5,0</i>

In de begroting 2016 sloot het structureel perspectief met een positief meerjarenresultaat van € 3 mln., met de kanttekening dat er een drietal directe risico's zijn die een behoorlijk nadelig effect op het meerjarenbeeld zullen hebben. De afgelopen maanden zijn deze risico's manifest geworden en zijn ze ook in bedragen gekwantificeerd. Het tekort op het bijstandsbudget is de afgelopen periode fors toegenomen, waardoor een (voorlopig) structureel nadeel ontstaat van € 3,2 mln. In bijlage 1 is een nadere toelichting op het bijstandstekort opgenomen.

De aangekondigde herziening van de BBV-wetgeving is per 1 april 2016 van kracht geworden en heeft onder andere budgettaire gevolgen voor de rentetoerekening aan de grondexploitaties. Het budgettaire nadeel is voorlopig geraamd op € 1 mln. De komende maanden worden de consequenties van de wetsaanpassing nader geanalyseerd. Bij de begroting 2017 zullen wij de uitkomsten meenemen.

De invoering van de vennootschapsbelasting voor overheidsondernemende activiteiten per 2016 heeft voor zo ver nu te overzien gevolgen voor de onderdelen grondexploitatie en slagboom parkeren. Op basis van voorlopige gegevens verwachten wij een nadeel van € 0,4 mln. vanaf 2018.

In bijlage 3 is een toelichting op bovenstaande wettelijke aanpassingen opgenomen.

De verwerking van bovengenoemde nadelen en de autonome ontwikkelingen resulteren in een bijgestelde uitkomst van de meerjarenraming van € 0,7 mln. (voordelig) in 2020. In de uitkomst is de toezegging aan de raad om de te hoge ozb stijging in 2016 op woningen te repareren verwerkt. De aanleiding tot deze reparatie is dat de ingeboekte besparing op afval ad €150.000 voor woningen met een meer dan gemiddelde woz-waarde tot een hogere ozb stijging leidt dan alleen inflatie. Om de woningen boven de gemiddelde woz-waarde te compenseren wordt de helft van de besparing (€ 75.000) in 2017 via een ozb verlaging van 0,5% op alle woningen doorgevoerd. (Uitzonderingen in categorieën van woningen is wettelijk niet toegestaan.)

Bij de behandeling van de perspectiefnota van vorig jaar heeft de raad een motie van de SP aangenomen omtrent een eventuele verschuiving van het ozb gebruikersdeel op niet-woningen naar het ozb eigenaarsdeel op niet-woningen. Nader onderzoek wijst uit dat de verschuiving lichte voordelen heeft voor de aanslagoplegging en voor de categorie eigenaar/gebruiker een lagere ozb last.. Echter de categorieën, eigenaar/geen gebruiker, bouwgronden (particulier en gemeente) en gemengde bedrijven (combinatie

bedrijf en woning) gaan er fors op achteruit. Het nadeel voor deze categorieën ligt ver boven het inflatiepercentage. Of de verschuiving een prikkel geeft om de leegstand te beperken is moeilijk vast te stellen. Ten opzichte van de huurwaarde is de ozb een relatief gering bedrag. Gelet op de nadelige financiële gevolgen voor bepaalde categorieën adviseren wij geen verschuiving van het gebruiksdeel op niet-woningen naar het eigenaarsdeel op niet-woningen door te voeren. Zie de separaat toegezonden informatienota.

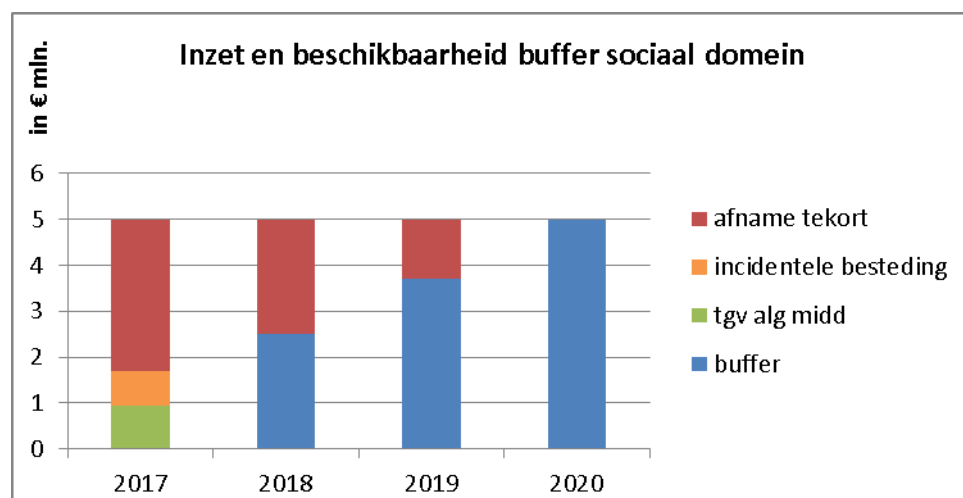
Wij hebben invulling gegeven aan de resterende bezuinigingsopgave van € 0,64 mln. In totaal leggen wij een bezuinigingspakket voor € 0,76 mln. ter besluitvorming voor. In het hoofdstuk bezuinigen is het voorstel nader toegelicht.

Mede op basis van de rekening 2015 en de beleidsrapportage 2016 constateren wij dat op onderdelen sprake is van structurele knelpunten van € 0,51 mln. in 2017 oplopend naar € 0,57 mln. in 2020. In de hoofdstuk bestedingen is het voorstel nader toegelicht.

Afwegingen sociaal domein

Uitgangspunt voor de uitvoering van het sociaal domein is de uitgaven op te vangen binnen de beschikbare budgetten. Echter vanwege (extra) kortingen op de bijdrage van het rijk en het ruimte geven aan een serieuze transformatie is meer tijd nodig om aan het uitgangspunt te kunnen voldoen. De (voorlopige) tekortramingen van € 3,3 mln. in 2017, € 2,5 mln. in 2018 en € 1,3 mln. in 2019 brengen wij ten laste van de buffer sociaal domein.

Daarnaast wordt in 2017 € 750.000 vanuit de buffer ingezet om de uitstroom uit de bijstand te bevorderen. Een nadere toelichting op de bezuinigingen is opgenomen in de het hoofdstuk bezuinigen en de eenmalige investering voor bevordering uitstroom is toegelicht in het hoofdstuk bestedingen.

Naast de structurele buffer houden wij een risicoreserve sociaal domein aan voor eventuele risico's in 2016 en 2017. De huidige stand van de reserve is € 7,9 mln.

Na verwerking van de bezuinigingen, knelpunten en ingroei naar budgetneutraliteit bij het sociaal domein resulteert in 2017 een overschot van € 0,15 mln. en in 2020 een overschot van € 0,2 mln. Het voordelig resultaat over 2017 voegen wij toe aan de incidentele bestedingsruimte. (zie het incidenteel perspectief)

In bijlage 2 zijn de financiële parameters voor de meerjarenraming opgenomen.

Incidenteel

Het incidenteel financieel perspectief ziet er beter uit dan wij een half jaar geleden voor mogelijk hielden. Deels is dit het gevolg van een zekere behoedzaamheid onder andere op het terrein van het sociaal domein vanwege het beperkte inzicht in het uitgavenpatroon op de decentralisatiedossiers. Deels is het een gevolg van een op onderdelen lichtelijk herstel van de markt wat zich vertaalt in hogere leges- en ozb opbrengsten en lagere (verlies)voorzieningen in de grondexploitaties.

Samen met de opbrengst uit de doorlichting van de reserves en de verkoop van een deel van de Enexis aandelen ontstaat een (aanvullende) incidentele bestedingsruimte van € 12 mln. De huidige stand van het stadsontwikkelfonds is € 2,45 mln.

De opbrengst van de reservedoorlichting en de vrijval uit de gereserveerde middelen voor de looproute Hogeschool Windesheim zijn toegelicht in het raadsvoorstel van de berap. Daarnaast vallen binnen de algemene concernreserve geormerkte gelden vrij ad € 0,65 mln. voor o.a. Katwolderplein (is meegenomen in de voorziening vastgoed) en € 0,9 mln. i.v.m. het in 2015 treffen van een voorziening voor de asbestverwijdering stadskamer.

Vanwege het aflossen van de EDON-geldlening door Enexis ontstaat voor alle EDON-leninggevers die de aflossing laten uitbetalen eenmalig de mogelijkheid hun aandelen in Enexis te verkopen aan de aandeelhouders die de EDON-lening willen omzetten in meer aandelen. Wij zijn voornemens de aandelen te verkopen. De totale transactie bedraagt ca. € 73 mln. Afhankelijk van het aantal aandeelhouders dat besluit hun aandelen te verkopen kan pro rato bepaald worden hoeveel aandelen Zwolle kan verkopen. De minimale opbrengst voor Zwolle wordt geraamd op € 1,3 mln. In oktober kan de definitieve balans worden opgemaakt.

Tabel 2

Incidenteel kader		
	(bedragen x €1.000)	2016
Beschikbare middelen:		
Jaarrekening 2015		7.224
Berap 2016/1		-172
Reservedoorlichting		778
Looproute Windesheim		1.285
Verkoop aandelen Enexis (minimaal)		1.300
Vrijval geormerkte gelden n de algemene concernreserve (reservering Katwolderplein vervalt, omzetting reservering in voorziening stadskamer en restant reservering Zwolse theaters)		1.550
Begrotingsoverschot 2017 (voorlopig)		150
Totaal beschikbare middelen		12.115
Afweging inzet incidentele bestedingsruimte:		
1. Aanvulling weerstandsvermogen		0
2. Inzet voor meerjarige incidentele knelpunten		-950
3. Reserveren voor knelpunten en risico's 2 ^e berap 2016		-2.000
4. Aanvulling stadsontwikkelfonds (stand nu 2,45 mln.)		-4.550
5. Aanvulling reserve incidentele bestedingen		-4.615

Over de aanwending van de beschikbare middelen hanteren wij de volgende criteria:

Aanwending van voordelige resultaten wegen wij af door op de eerste plaats de weerstandsreserves op peil te brengen en vervolgens via integrale afweging beoordelen of een extra weerstandsreservering nodig is of dat de middelen ingezet worden voor knelpunten/investeringen/bestemmingsreserves

Op basis van een actuele risico-inventarisatie constateren wij dat het beschikbare weerstandsvermogen op orde is. Bij zowel het onderdeel vastgoed als het sociaal domein is sprake van een overdekking ten opzichte van de afgesproken norm.

De overdekking in de risicoreserve sociaal domein (€ 2,2 mln.) houden wij voorlopig beschikbaar voor risico's met betrekking eventuele verrekningen over 2015.

De overdekking in de weerstandsreserve vastgoed houden wij voorlopig beschikbaar voor mogelijke risico's in het kader van de gewijzigde wetgeving omtrent het grondbeleid en overige ontwikkelingen genoemd in het raadsvoorstel over de MPV 2016.

Bij de begroting 2017 worden beide onderdelen geactualiseerd en de omvang van het weerstandsvermogen opnieuw bepaald.

Tabel 3

Weerstandsreserves			
	(bedragen x €1 mln.)	norm	2016
		benodigd	beschikbaar
Algemene concernreserve (algemeen deel)		10,0	10,0
Algemene concernreserve (vastgoed)		10,0	12,1
Risicoreserve sociaal domein		5,7	7,9

De incidentele bestedingsruimte van € 12 mln. willen wij op een verantwoorde wijze inzetten door te kijken waar op de korte termijn de knelpunten in de uitvoering liggen en voor de wat langere termijn waar onze strategische opgaven liggen. Vanuit dit uitgangspunt zetten wij € 0,95 mln. in om op de korte termijn enkele concrete knelpunten op te lossen. (zie hoofdstuk bestedingen) Voor mogelijke risico's en knelpunten die in de loop van 2016 ontstaan, denk aan uitkomsten meicirculaire gemeentefonds en aanpassing wetgeving rentesystematiek, houden wij € 2 mln. in reserve tot de behandeling van het najaarsmoment.

De resterende middelen verdelen wij over het stadsontwikkelfonds en de reserve incidentele bestedingen. Het stadsontwikkelfonds verhogen wij met € 4,55 mln. tot € 7 mln. Om een beroep op het fonds te doen moet aan bepaalde criteria worden voldaan (o.a. er moet sprake zijn van cofinanciering door derden).

De reserve incidentele bestedingen voeden wij met € 4,6 mln. en merken de projecten Binnenstad en sociale woningbouw fase 2/huisvesting statushouders, economie en dorpsplan Wythmen aan als projecten die in aanmerking komen voor een bijdrage uit deze reserve. Voor de reserve incidentele bestedingen gelden geen criteria, behalve dat de besteding zoveel mogelijk integraal plaatsvindt bij het voor- en najaarsmoment.

In aanloop naar de perspectiefnota van volgend jaar gaan wij de strategische opgaven vertalen in een meerjarig investeringsplan.

Bestedingen

Leidraad die ten grondslag ligt aan onze voorstellen voor nieuw beleid is voortzetting van het behoedzame financiële beleid van de afgelopen jaren en het creëren van ruimte voor investeringen. Bij het laatste valt op dat het werken met partners in de stad ook vraagt om anders te begroten. Zowel bij de versnellingsactie sociale woningbouw fase 2/statushouders, economie als bij de binnenstad kunnen we nog geen exacte bedragen voorstellen voor projecten. Dit maakt dat we hiermee rekening houden bij de reserve incidentele bestedingen. Recente ontwikkelingen zoals de asielinstroom en de invoering van de omgevingswet vragen om aandacht. Vanwege de relatie met jaarrekening en berap doen wij dit keer in de PPN ook voorstellen voor incidentele bestedingen.

Structureel

Participatie raad Zwolle

De Participatieraad Zwolle is het onafhankelijke adviesorgaan dat het College van Burgemeester en Wethouders (gevraagd en ongevraagd) adviseert op een breed terrein aan thema's in het sociaal domein: werk en inkomen, jeugdhulp, zorg, welzijn, wonen, participatie en leefbaarheid. De Participatieraad past bij een nieuwe visie op participatie. In die nieuwe visie denkt deze raad mee en adviseert niet alleen voor specifieke doelgroepen, maar namens alle Zwollenaren. De Participatieraad heeft een belangrijke taak als het gaat om het toetsen van het beleid en hoe het beleid in de praktijk uitwerkt. Dat gebeurt door het ophalen van ervaringsdeskundigheid uit de Zwolse samenleving door een stevige inwoner- en cliëntparticipatie. De praktijk wijst uit dat dit veel inspanningen en ureninzet vraagt van zowel de leden als van de ondersteuning. Al vrij snel na de start van de Participatieraad is geconcludeerd dat het werk van de participatieraad niet adequaat kan worden gedaan met de uren en de (onkosten)vergoedingen, zoals die in eerste instantie zijn vastgesteld. Wij hebben om die reden het afgelopen jaar besloten tijdelijk extra vergoedingen toe te kennen omdat zonder deze extra ondersteuning de werkwijze van de Participatieraad niet gecontinueerd kan worden. Voorgesteld wordt de tijdelijk toegekende extra vergoeding structureel te maken. (€ 60.000)

Uitvoeringskosten bijstand

De omvang van de afdeling verantwoordelijk voor de uitvoering van de bijstands- en schulddienstverleningsaanvragen, is niet toereikend om mede gelet op de toename van het werkaanbod om deze taak naar behoren uit te voeren. Uit de formatiecalculatie blijkt een tekort van 6.96 fte. Dat tekort wordt tot op heden gedeeltelijk gecompenseerd door meerjarige incidentele middelen. (zie ook berap1 2016)

Daarnaast wordt de afdeling geconfronteerd met de nasleep van frictiekosten uit 2015 vanwege het vertrek van ervaren consultants naar het sociaal wijkteam. Al met al een risicovolle situatie t.a.v. de bedrijfsvoering en daarmee voor de Zwolse burgers die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering of schulddienstverlening. Nog resterende eventuele maatregelen zijn risicovol t.a.v. doel- en rechtmatigheid en gaan ten koste van de kwaliteit. Om dit knelpunt in de bedrijfsvoering op te lossen stellen wij een structurele uitbreiding van de formatie voor (€ 256.000)

Bewegingsonderwijs

Bij Berap 2 2015 zijn extra structurele middelen beschikbaar gesteld voor het bewegingsonderwijs. Toentertijd is abusievelijk onvoldoende rekening gehouden met bestaande verplichtingen. Dit betrof het Hengeveldcollege en de Enkschool (€ 122.000). Daarnaast moet nog rekening worden gehouden met het volledig gebruik van 3 gymlokalen van het nieuwe Anker (€ 63.000). Om die reden is extra structurele dekking nodig voor een bedrag van € 185.000. Dekking vindt deels plaats via het huurbudget scholen (onderwijshuisvesting)

Onderwijshuisvesting

Bij de Van der Capellen Scholengemeenschap is er sprake van een knellend huisvestingsvraagstuk. Om dit op te lossen zijn meerdere opties denkbaar. Deze kunnen variëren van renovatie, vervangende nieuwbouw en uitbreiding op de bestaande locatie aan de Lassuslaan of nieuwbouw elders. De verschillende opties kennen een verschillende investeringsbehoefte. Het overleg omtrent de te kiezen optie is nog volop gaande. In het onderwijshuisvestingsplan is financieel rekening gehouden met een investering om dit knelpunt op te lossen.

In samenspraak met het Besturen Overleg Onderwijsbeleid (BLOZ) wordt een gezamenlijk gedragen onderwijsplan ontwikkeld. Op basis daarvan moet een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het hele Zwolse onderwijs worden vastgesteld. Het IHP zal voor de komende jaren duidelijkheid verstrekken over noodzakelijke investeringen in de onderwijshuisvesting.

Vervanging kunstgrasvelden

Op ons verzoek heeft adviesbureau KYBYS een controle uitgevoerd naar de staat van onze kunstgrasvelden. Daaruit blijkt dat er een noodzaak is om binnen niet al te lange termijn (vanaf 2017) over te gaan tot vervangingen van de toplaag. Tevens adviseert KYBYS om bij afschrijving van de toplaag bij een gemiddelde bespelingsintensiteit uit te gaan van 10 jaar, daar waar de gemeente Zwolle bij de eerste aanleg is uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Overigens blijkt uit de rapportage dat in sommige gevallen een afschrijvingstermijn van 12 jaar reëel is. In 2016 zullen wij op basis van dit advies een renovatieschema opstellen. De jaarlijkse structurele lasten per veld voor de vervanging van de toplaag bedragen € 22.667 tot € 26.000

De begroting kent een structurele reservering voor vervangingsinvesteringen van € 42.000 in 2016 en jaarlijks oplopend met € 12.000 jaar. Deze ruimte kan worden ingezet voor het vervangen van de kunstgrasvelden. Er van uitgaande dat de komende jaren gemiddeld genomen twee kunstgrasvelden per jaar moeten worden vervangen wordt voorgesteld het jaarlijks budget van € 12.000 te verhogen tot € 50.000.

Oninbare vorderingen

Vanaf 2017 is € 100.000 beschikbaar om oninbare vorderingen te compenseren. De afgelopen jaren bleek het hiervoor benodigde bedrag steeds hoger te zijn dan € 200.000. Het verschil is steeds incidenteel opgevangen. Wij verwachten dat ook de komende jaren met een vergelijkbaar aantal oninbare vorderingen te maken krijgen. Daarom stellen we voor om deze post structureel te verhogen met € 100.000.

Meerjarig incidenteel

Verduurzaming schoolgebouwen

In de Berap 1 2016 hebben we aangegeven dat het project verduurzaming schoolgebouwen in 2016 van start is gegaan. Samen met het bestuuroverleg Zwolle (BLOZ) worden concrete plannen ontwikkeld. Het voornemen is om scholen te stimuleren in het doen van duurzaamheidsaanpassingen. Deze zullen zichzelf terugverdienen. In verband hiermee wordt voorgesteld om een incidenteel bedrag van € 50.000 beschikbaar te stellen voor de jaren 2017 en 2018. Deze bedragen zijn bedoeld voor het in beeld brengen van de duurzaamheids situatie van de schoolgebouwen en het begeleiden van het proces om voorzieningen in dit kader te treffen. Daarnaast zal ingezet worden op een educatief programma in de scholen. Met de Provincie Overijssel vinden gesprekken plaats in het kader van duurzame schoolgebouwen, de mogelijkheid van een gesubsidieerde pilot wordt onderzocht.

Binnenstad

De binnensteden in Nederland, en dat geldt ook voor Zwolle, staan voor een transitie. De recente problemen in de retail onderstrepen dit. De trend is dat er meer mensen komen wonen in binnensteden, dat er meer bedrijvigheid naar de binnenstad komt en dat er compactere, kleinere winkels komen. Met de recente "Visie Binnenstad" die onderbouwing geeft van de waarde die de stad nu en in de toekomst heeft, kan richting worden gegeven aan die transitie.

Deze transitie vraagt inspanning en investering van velen. Als we onze binnenstad veerkrachtig willen houden, is niets doen geen optie. Wij onderstrepen het belang van onze binnenstad. Het vraagt om capaciteitsinzet en een gemeentelijk investeringsbudget waarmee we stakeholders betrekken, verbinden en stimuleren tot het maken van gezamenlijke plannen en het mee investeren in onze stad. Dus niet eerst plannen maken en dan incidenteel geld zoeken. Daarnaast willen we de komende tijd gebruiken om te onderzoeken hoe we slim continuïteit in inzet en investeringen mogelijk kunnen maken.

De werkwijze die we voor het Broerenkwartier inzetten: een actieve rol van de overheid, vanuit het onderhouden van een netwerk met eigenaren en initiatiefnemers, willen we komen tot het ondersteunen, verleiden en verbinden van mede investeerders wat moet leiden tot concrete projecten op korte en lange termijn, willen we verbreden naar de gehele binnenstad. Dit vraagt om voortzetting van capaciteitsinzet die tot op heden incidenteel gedekt is, inzet van externe expertise en om investeringsruimte, waarvan we nu nog niet kunnen zeggen hoe we die precies gaan inzetten. We gaan de plannen en kansen immers samen met betrokken partijen uitwerken om tot gezamenlijke of elkaar versterkende investeringen te komen.

Gedurende 2017 en 2018 zullen wij de reserve incidentele bestedingen hiervoor benutten. Wij denken daarbij aan een bedrag van circa € 1 mln. per jaar.

Omgevingswet

Het wetsvoorstel Omgevingswet is op 1 juli 2015 aangenomen door de Tweede Kamer. Op dezelfde dag is ook het Bestuursakkoord Implementatie Omgevingswet afgesloten tussen het Ministerie van I&M, Unie van Waterschappen, IPO en VNG. In dit bestuursakkoord geven de betrokken partijen aan hoe ze gezamenlijk richting geven aan de implementatie van de Omgevingswet. In de komende jaren wordt hard gewerkt aan de uitvoeringsregelgeving. Op dit moment wordt gesproken over invoering eind 2018.

De Omgevingswet betekent voor gemeenten een flinke 'paradigmaverandering': basis is een veranderende rol van de overheid in een meer uitnodigende overheid. Dit vraagt om een andere manier van werken, naast de noodzaak van integraal werken. Het nieuwe stelsel wordt daarom veelal benoemd als een grote 'cultuuromslag'.

De nieuwe wet biedt meer ruimte voor maatwerk, gaat uit van minder en overzichtelijke regels, er is meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en neemt vertrouwen als uitgangspunt.

De Omgevingswet verplicht de verschillende overheidslagen om integrale plannen te maken waarin de diverse belangen in onderlinge samenhang worden beschouwd.

Omgevingswet = ingrijpende **stelselherziening**

1. Gaat uit van een **integraal afwegingskader**;
2. vraagt om **integraal werken** in de bedrijfsvoering, ook in de ketens
3. vraagt om wijzigen van en verschuivingen in **werkprocessen** in het fysieke domein;
4. Vraagt om invullen van **bestuurlijke afwegingsruimte** door eigen bestuurlijke keuzes ;
5. Vraagt om **cultuurverandering** (verandering gedrag). En
6. Vraagt om **Digitaal Stelsel Omgevingswet** (DSO, voorheen Laan van de Leefomgeving);

De implementatie van de omgevingswet vraagt een programmatische aanpak tot en met de invoering in 2018. Voor de implementatie is in 2017 en 2018 extra budget nodig (respectievelijk € 250.000 en € 395.000)

Spoorzone

Fietsparkeren

Voor het fietsparkeren in de Spoorzone hebben NS, ProRail, provincie en gemeente in 2015 overeenstemming bereikt over het integrale eindbeeld. Hiermee is het ministerie van I en M vanuit het Actieplan Fietsparkeren ook akkoord. De volgende stap is de uitwerking van het eindbeeld en het opstellen van een sluitende business case met afspraken tussen de partijen over de investeringen en de exploitatie gedurende 10 jaar. Op basis van deze uitwerking kan de gemeente in de loop van 2016 een investeringsbesluit nemen over het fietsparkeren in de Spoorzone en kan de aanvraag voor 50% cofinanciering bij het ministerie van I en M worden gedaan. Het eindbeeld valt echter duurder uit dan in 2013 was voorzien. Dit vraagt om een extra investering van € 3,5 mln.

Aanjagen gebiedsontwikkeling

Voor de Spoorzone zijn ambities benoemd: versterken regionale positie als het stedelijk knooppunt, volwaardiger onderdeel van de stad maken, meer bruisende stedelijke activiteiten, de Spoorzone als energieleverancier. Voor het stevig op gang brengen van de gebiedsontwikkeling zijn binnen het Investeringskrediet Spoorzone geen middelen gereserveerd. Voor het samen met partijen opstellen van een gebiedsvisie, het optimaal faciliteren van (vastgoed) initiatieven, het inspireren en stimuleren van activiteiten in de Spoorzone (zachte laag) en het bevorderen van duurzaamheid (klimaat actieve stad) is in 2016 en 2017 aanvullend budget nodig. (totaal € 1,5 mln.)

De dekking van beide investeringen kan gevonden worden bij de beschikbare budgetruimte voor Spoorzone, doordat in de eerste jaren het jaarlijks budget van € 3 mln. (deels) nog niet voor kapitaal- en exploitatielasten hoeft te worden ingezet.

Versnellingsactie sociale huurwoningen

Op 11 mei 2015 heeft de raad ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst (SOK) Gemeente Zwolle – delta Wonen “Versnellingsactie Sociale Huurwoningen”.

Voor de uitvoering van de SOK ofwel de realisatie van circa 300 sociale woningen is in totaal € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 250.000 aan apparaatskosten (gedekt uit het Stadsontwikkelfonds).

Deze apparaatskosten zijn beschikbaar gesteld voor de overall-coördinatie op de versnellingsactie. Het betreffen hier géén project specifieke plankosten ten behoeve van de deelprojecten. Zoals verwoord in het voorstel van 11 mei 2015 is de SOK een deal op hoofdlijnen waarbij de intentie helder naar elkaar is uitgesproken en de details gaande weg het proces en de samenwerking met deltaWonen zouden worden vormgegeven. Voor de raming van de apparaatskosten is een aanname in uren gedaan waarbij diverse locaties onderzocht en uitgewerkt zouden worden om in totaal 300 woningen aan de Zwolse woningvoorraad toe te voegen.

De werkwijze die in de SOK is afgesproken is vernieuwend. Het is een andere manier van samenwerking die vraagt om meer creativiteit, oplossend vermogen gedurende het proces waarbij er continue aandacht is voor het benutten van kansen. Deze samenwerking blijkt succesvol en de huidige prognoses laten zien dat er waarschijnlijk 400 i.p.v. de geplande 300 sociale woningen kunnen worden gerealiseerd in de diverse deelprojecten. De keerzijde van deze manier van samenwerken is dat zowel deltaWonen en als de gemeente meer apparaatskosten hebben dan bij aanvang zijn geraamd. Voor 2017 en 2018 stellen wij voor hiervoor € 190.000 uit te trekken.

Incidentele bestedingen

Regie en inzet woongerelateerde overlast (voorheen bijzondere doelgroepen)

In 1996 is in overleg met de corporaties gestart met een aanpak van woon gerelateerde overlast. Hiervoor betaalden de corporaties een structurele bijdrage. Deze bijdrage is €54.000. Vanaf 2017 komt deze bijdrage te vervallen door herprioritering bij de coöperaties. De verwachting is dat door de komst van de sociale wijkteams de inzet van het team voor de woning gerelateerde overlast gaat dalen. Inmiddels constateren we wel een lichte daling, maar het is nog te vroeg om conclusies te trekken. Gebleken is dat de afstemming met de sociale wijkteams meer tijd kost dan verwacht . In 2016 verkennen we de samenwerking met de sociale wijkteams en de borging van deze werkzaamheden in het sociaal domein. Hierna kan beoordeeld worden of nog een aparte inzet voor de multiprobleem huishoudens nodig is of dat dit integraal kan worden ondergebracht bij de sociale wijkteams. Tegelijkertijd zien wij andere meldingen die vragen om een persoonsgebonden aanpak, zoals ex gedetineerden, veelplegers, overlast gevende jongeren. Het vervallen van de bijdrage leidt in 2017 tot een knelpunt. We stellen voor dit incidenteel met

€ 54.000 op te lossen, omdat we 2017 willen gebruiken om te bezien of we structureel deze lagere inkomsten op een andere manier kunnen opvangen. Dekking vindt plaats via de reserve nog uit te voeren werken.

Participatie

Uitgangspunt bij de uitvoering van de Participatiewet is dat zoveel mogelijk mensen bij een reguliere werkgever en in een regulier dienstverband werken. Wanneer dit vanwege een grotere arbeidsbeperking niet mogelijk is, dan blijft beschut werken mogelijk. Wij willen dat het voor werkgevers in onze regio niet meer hoeft uit te maken wat je afstand tot de arbeidsmarkt was of wat je loonwaarde is, maar dat zij gezamenlijk en met ondersteuning van elkaar en de gemeente inclusief werkgeverschap tonen. Wij ondersteunen werkgevers hierbij door bijvoorbeeld loonkostensubsidies te verstrekken en/of begeleiding/coaching te bieden. Ook werknemers helpen we door hen te begeleiden wanneer dat ook echt nodig is. Wanneer de afstand tot de arbeidsmarkt te groot is, dan helpt het sociaal wijkteam om in de buurt van de inwoner toch maatschappelijk actief te blijven. Werkgevers, werknemers(-organisaties), onderwijs en overheid hebben een regionaal sociaal akkoord gesloten om voor een groter aantal mensen leerwerkbanen in de Regio Zwolle te realiseren.

Momenteel worden we geconfronteerd met een hoge instroom van de bijstand. Het is met het oog op de toekomst van het grootste belang dat deze personen zo snel mogelijk kunnen uitstromen. Dat vraagt om een verhoogde inzet en snellere ontwikkeling van instrumenten om de gewenste match tot stand te brengen. (zie voor een uitgebreide toelichting de bijlage transformatie sociaal domein) In 2016 kunnen deze activiteiten bekostigd worden uit lopende budgetten. Voor 2017 resteert een knelpunt van € 750.000. Dekking vindt plaats via de buffer sociaal domein.

Verhoogde asielinstroom capaciteit en integratie

De vestiging van extra statushouders in onze stad, voornamelijk afkomstig uit Syrië en Eritrea, vraagt een extra investering in de integratie van deze 'nieuwe Zwollenaren'. Ten behoeve van de (arbeids)participatie en integratie is extra inzet vanuit de sociale wijkteams en de afdeling WRA (Werk, Re-integratie en Arbeidstoeleiding) nodig. Deze extra inspanning wordt bekostigd uit de extra middelen die Zwolle ontvangt voor de maatschappelijke begeleiding van statushouders.

Statushouders moeten zo snel mogelijk 'Zwollenaren' worden een meedoen in de stad. Dat betekent zo snel mogelijk meedoen in de bestaande structuren van ontmoeting, sport, cultuur, etc. Er zijn veel vrijwilligers in onze stad die daar behulpzaam bij willen zijn. Dat vraagt echter wel om een goede coördinatie tussen en organisatie van de verschillende vrijwilligersorganisaties. Gebruik maken van bestaande structuren in de stad betekent niet automatisch dat daar financiering voor is. Zonder een voorrangpositie te willen creëren voor statushouders is het nodig kleine financiële bijdrages te leveren voor de huur van ontmoetingsruimte, sportfaciliteiten, vervoer, materialen, vrijwilligersvergoedingen, etc

Maar integratie vraagt ook dat bestaande structuren geschikt zijn en open staan voor vluchtelingen en statushouders. Dat vraagt op veel terreinen overleg met elkaar en met instellingen in de stad. De gevraagde extra inzet kan niet volledig binnen de bestaande formatie worden gerealiseerd. In totaal stellen wij voor hiervoor € 115.000 te reserveren (€ 70.000 voor integratie en € 45.000 voor capaciteit)

Verhoogde asielinstroom huisvestingsbehoefte

De druk op de sociale huurmarkt in Zwolle is groot. Om deze druk te verminderen hebben we in de prestatieafspraken met de corporaties de ambitie afgesproken de voorraad sociale huurwoningen in de periode 2016-2019 te laten stijgen met netto 700 woningen. Het nieuwbouwprogramma van de corporaties bevat de realisatie van de projecten in de versnellingsactie aangevuld met projecten in het reguliere programma.

Door de groei van nieuwe doelgroepen zoals statushouders en uitstroom uit beschermd wonen, zal de druk op de sociale huurmarkt op korte termijn hoog blijven. Wij hebben daarom ook met de corporaties afgesproken dat er jaarlijks circa 100 woningen in de flexibele schil zijn, en we gezamenlijk werken aan studies om te kijken of er in 2016/2017 circa 100 semipermanente woningen door corporaties kunnen worden gerealiseerd. Dit bij voorkeur in leegstaande of vrijkomende (kantoor)panden. Samen met de corporaties zijn we daarvoor een proces gestart dat vergelijkbaar is met de Versnellingsactie sociale woningbouw. Vanuit een groslijst van beschikbare gronden en leegstaand (kantoor)vastgoed is gezamenlijk toegewerkt naar een shortlist van locaties waarvoor we nadere onderzoeken willen laten uitvoeren om te zien of op korte termijn transformatie of realisatie van semi-permanente woningen mogelijk is. Voor deze vervolgstap is bij de berap 1 2016 een voorstel opgenomen om hiervoor een onderzoeksbudget beschikbaar te stellen.

Sociale (huur)woningen sec zijn voor veel beleggers c.q. particuliere eigenaren van te transformeren commercieel vastgoed minder interessant. Een mix van woningtypen (vrije sector en sociaal) is voor hen aantrekkelijker waardoor de interesse groter zal zijn. Dan nog is het de verwachting dat eigenaren moeten afwaarderen. Daarnaast is de realisatie van semipermanente huisvesting een kostbare aangelegenheid. Al met al een grote en complexe opgave stadsbreed. Een opgave waarbinnen eigenaren voor een deel zelf "water bij de wijn" moeten doen (afboeken boekwaarden bestaand vastgoed, investeren in semipermanent), maar we kunnen ontwikkelingen wel een steun in de rug geven waar nodig of gewenst. Wij houden er dan ook rekening mee dat hiervoor middelen nodig zijn uit de reserve incidentele bestedingen in de orde van grootte van € 1 mln. Hiermee willen we eventuele gemeentelijke financiële bijdragen ten behoeve van projecten met een onderscheidend en/of innovatief karakter of die projecten die in belangrijke mate bijdragen aan oplossing van het huisvestingsvraagstuk in de stad. Per project maken we naast een go/no go besluit een afweging voor een eventuele financiële bijdrage op basis van vooraf benoemde voorwaarden. Daarnaast gaan we in overleg met de provincie en HMO om mogelijke bijdragen vanuit deze partijen (cofinanciering) te bespreken. Tot slot maken we, waar mogelijk, gebruik van de subsidieregeling vanuit het rijk inzake huisvesting statushouders.

Woonvisie en marktonderzoeken

Sinds de crisis is de woningmarkt niet meer dezelfde als daarvoor. De tijd van grootschalige uitleg is voorbij, de ('makkelijke') binnenstedelijke locaties zijn ontwikkeld, of in ontwikkeling. We gaan met het binnenstedelijke programma een nieuwe fase in. Als de lopende projecten (Kraanbolwerk, Wezenlanden, Prinsenpoort, Bageijneweide, Kamperpoort) zijn afgerond, zijn er geen projecten in het stedelijke/ centrumstedelijke milieu in ontwikkeling. En ontstaat het strategische vraagstuk: hoe de vraag in dit segment (die relatief groot is) te bedienen. Deels kan dat door de markt de kans te geven kantoren / ander vastgoed te transformeren naar wonen (singels, Hanzeland), maar ook dan blijft er marktvraag over. Zeker in grondgebonden woningtypen. Dat de woningmarkt wezenlijk veranderd is sinds 2008, komt ook doordat de impact van onderliggende trends in de samenleving en het wonen steeds duidelijker worden. Deze vragen ons inziens om een actualisatie de woonvisie. We willen de nieuwe woonvisie zoveel mogelijk gelijk op laten lopen met de ontwikkeling van de nieuwe Omgevingsvisie, zodat de woonopgaven, ambities en principes ook in de Omgevingsvisie een plek kunnen krijgen. De kosten voor de actualisatie van de woonvisie bedragen € 100.000. Dekking vinden wij binnen bestaande budgetten in de programma's wonen en ruimte & cultuurhistorie.

Voortvarendheid

Zwolle is in afgelopen succesvol op economisch, sportief en maatschappelijk gebied. Deze voortvarendheid vraagt om uitstralen en in praktijk brengen dat we "Ja" zeggen tegen specifieke ontwikkelingen. Op Koningsdag heeft Zwolle laten zien wat ze te bieden heeft en hoe de stad bruist. Velen zullen vanuit verschillende richtingen geïnteresseerd raken in het decor dat Zwolle te bieden heeft. Hiervan moeten we profiteren. Blijvend het verhaal van Zwolle vertellen. Dat kan alleen wanneer je snel kunt reageren op kansen die langs komen. Kansen die je nu nog niet kent, maar waarvan je wel weet dat ze komen. In het verleden zijn kansen voorbijgegaan door gebrek aan inhoudelijke onderbouwing, maar veelal ook op basis van het ontbreken van een noodzakelijke financiële impuls. Nu Zwolle en de regio zich op een ander niveau kan en mag profileren is het ook van belang daar enige financiële mogelijkheden voor te hebben. Op deze manier willen wij tevens ervaring opdoen. Om kansen te kunnen benutten stellen wij voor vanaf 2016 €90.000 hiervoor te reserveren. De dekking vindt plaats via de reserve nog uit te voeren werken.

Dorpsplan Wijthmen

In het Structuurplan (2008) is vastgesteld dat, om het draagvlak voor voorzieningen te behouden, uitbreiding gewenst is en mogelijk is. Voor Wijthmen is vervolgens een intensieve participatie met bewoners gestart, om uit te werken op welke wijze dat concreet invulling zou moeten krijgen. Dit heeft geresulteerd in het Dorpsplan dat de basis legt voor een ontwikkeling die leidt tot verbetering van de leefbaarheid en de levensvatbaarheid. In de afgelopen jaren is gebleken dat de eerste fase van het dorpsplan niet te realiseren is met een sluitende exploitatie. Voor de leefbaarheid van Wijthmen is woningbouw van het grootste belang. Hiertoe zullen wij een beslisnota aan de raad voorleggen. Het doel is dat er een ontwikkeling wordt gerealiseerd met een diversiteit aan woningtypen die het karakter van een dorps woonmilieu krijgt. Zodra de plannen meer concreet zijn wordt gezocht naar marktpartijen die een deel van woningbouw zouden kunnen ontwikkelen. Om een en ander financieel haalbaar te maken zijn extra middelen nodig. De hoogte daarvan is afhankelijk van de uitkomst van de nog op te stellen grondexploitatie.

In onderstaande tabel zijn de voorgestelde bestedingen samengevat.

Bestedingsvoorstellen					
	(bedragen x €1.000)	2017	2018	2019	2020
Structureel					
Participatieraad		-60	-60	-60	-60
Uitvoeringskosten bijstand/SDV ivm toename bijstand		-256	-256	-256	-256
Bewegingsonderwijs		-185	-185	-185	-185
Dekking uit lager huurbudget scholen		85	85	135	135
Huisvestingsbehoefte Van der Capellen sgs				-350	
Dekking: bestaande stelpost onderwijshuisvesting				350	
Vervanging kunstgrasvelden		-50	-100	-150	-200
Dekking: deels uit stelpost vervangingsinvesteringen		50	67	79	91
Oninbare vorderingen		-100	-100	-100	-100
Totaal structureel		-516	-549	-537	-575
Meerjarig incidenteel					
Verduurzaming onderwijs gebouwen		-50	-50		
Dekking uit lager huurbudget scholen		50	50		
Binnenstad		pm	pm		
Omgevingswet		-250	395	pm	
Spoorzone fietsparkeren			-1.000	-2.000	-500
Dekking: uit beschikbare budgetruimte Spoorzone			1.000	2.000	500
Gebiedsontwikkeling Spoorzone (incl. € 350.000 in 2016)		-1.500			
Dekking: uit beschikbare budgetruimte Spoorzone		1.500			
Incidenteel 2017					
Woongerelateerde overlast		-54			
Dekking: reserve nog uit te voeren werken		54			
Budget participatie uitstroombevordering bijstand		-750			
Dekking: buffer sociaal domein		750			
Verhoogde asielinstream: capaciteit en integratie		-115			
Verhoogde asielinstream: huisvestingsbehoefte		pm			
Woonvisie en marktonderzoeken		-100			
Dekking: reserve nog uit te voeren werken/bestaand budget		100			
Budget voortvarendheid economie		-90			
Dekking: reserve nog uit te voeren werken		90			
Versnellingsactie sociale woningbouw 1e fase		-190			
Dorpsplan Wythmen		pm			
Totaal (meerjarig) incidenteel per jaar		-555	-395	0	0
<i>Totaal (meerjarig) incidenteel cumulatief</i>		<i>-555</i>	<i>-950</i>	<i>-950</i>	<i>-950</i>

Bezuinigen

In de Perspectiefnota 2016-2019 is richting gegeven aan de invulling van de eerder afgesproken € 11,0 mln. bezuinigingen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de elementen, die nadere besluitvorming vragen:

- Beheer openbare ruimte, sport en cultuur
- de restantopgave ad € 640.000, die bij Perspectiefnota 2016-2019 nog niet ingevuld was.
- Sociaal Domein

Bezuinigingsvoorstellen						
	(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020
Bezuinigen						
Beheer openbare ruimte		300	600	1.000	1.000	1.000
Sport		300	500	800	800	800
Inkoop Leerlingenvervoer		50	50	50	50	50
		640	640	640	640	640
Dienstverlening & communicatie		50	50	50	50	50
Cultuur: anders & slimmer organiseren		90	180	570	570	570
Cultuur: zichtbaarheid kunst & cultuur		60	60	250	250	250
Totaal		1.490	2.080	3.360	3.360	3.360
Opgave		0	1.500	4.000	4.000	4.000
Restantopgave PPN 2017-2020		-1.490	-580	640	640	640
Parkeren						
Sociaal						
Stand perspectiefnota 2016-2019		2.400	6.000	7.000	7.000	7.000
Nieuw Inzicht			1.400	2.200	2.200	2.300
Totaal Sociaal domein		2.400	7.400	9.200	9.200	9.300
Sociaal domein inkoop collectief vervoer		500	500	500	500	500
Versnelling sociaal domein jeugd		600				
Restantopgave Sociaal Domein		1.300	6.900	8.700	8.700	8.800
Invulling PPN 2017-2020			3.600	6.200	7.400	8.800
Tekort (via buffer zie hoofdstuk financiën)		1.300	3.300	2.500	1.300	0

Oplopende bezuinigingen

Bij een drietal beleidsterreinen is sprake van oplopende bezuinigingen. De invulling kan als volgt geschieden.

Beheer Openbare ruimte

In de Perspectiefnota 2016-2019 zijn bezuinigingen fasegewijs vormgegeven. In 2016 € 300.000, in 2017 aanvullend € 300.000 en in 2018 aanvullend € 400.000. Voor 2016 is dit ingevuld.

We hebben bezuinigingen gezocht die de doelen en beheerprincipes van de geactualiseerd BOR visie niet of zo min mogelijk raken. Met de geactualiseerde visie (zie <https://www.zwolle.nl/actueel/visie-beheer-openbare-ruimte-geactualiseerd>) kijken we niet meer vanuit de techniek naar de openbare ruimte, maar naar de doelen die we willen bereiken: Het in stand houden van een openbare ruimte die:

- mensen graag gebruiken (people)
- plant en dier de ruimte geeft (planet)
- ondernemers ondersteunt bij hun activiteiten en op een kosteneffectieve manier wordt beheerd zonder kapitaalvernietiging (profit).

De beheerprincipes daarbij zijn dat we het beheer toekomstbestendig, samen met bewoners en ondernemers en op maat uitvoeren.

In de begroting 2017 en ook 2018 zullen de volgende bezuinigingsbedragen verwerkt worden

Bezuinigingen BOR	2017	2018	Totaal
Groenbeheer	€ 110.000	€ 90.000	€ 200.000
Beheer en onderhoud wegen	€ 55.000	€ 245.000	€ 300.000
Beheer en onderhoud watergangen	€ 25.000	€ 25.000	€ 50.000
Spelen	€ 10.000	€ 40.000	€ 50.000
Struct. positief resultaat BOR-activiteiten Rova	€ 100.000		€ 100.000
totaal	€ 300.000	€ 400.000	€ 700.000

In de onderzoeksfase verkeren daarnaast nog mogelijkheden op het gebied van reiniging en gladheidbestrijding en op het gebied van de kosten voor de brugbediening.

Sport

Voor het beleidsveld sport: is in 2016 € 300.000 aan bezuinigingen ingevuld. Met het actieplan Sport&Bewegen (voorjaar 2016) is richting gegeven aan de toekomst. Daarbinnen zullen de bedragen voor 2017 € 200.000, oplopend met € 300.000 in 2018 invulling krijgen.

Voor Sportservice betekent dit een lagere bijdrage van €25.000 in 2017, aangevuld met €50.000 in 2018 (totaal €75.000. Het subsidiebudget voor sport en bewegen senioren wordt afgebouwd tot nihil met €28.000 in 2017 en €28.000 in 2018 (totaal € 56.000)

Bij de begroting 2017 zal het resterende bedrag voor 2017 ad. € 154.000 (€ 200.000 -/- € 25.000 -/- € 28.000) invulling krijgen door een samenstelsel uit de volgende zoekrichtingen: onderhoud sportaccommodaties, subsidiëring binnensportaccommodaties, tariefsverhoging, canon clubeigendommen, privatisering kleedkamers, energiekosten zwembad de Vrolijkheid. Ook eventuele aanvullende voorstellen van sportverenigingen kunnen nog meegenomen worden in de bezuinigingsopgave.

Cultuur

In de Perspectiefnota 2016-2019 zijn de beoogde bezuinigingen samengevat onder de noemers 'Zichtbaarheid Kunst en Cultuur en 'Slimmer en anders organiseren'. Middels de recente Cultuurnota zijn de bedragen zoals verwoord in de Perspectiefnota 2016-2019 ingevuld.

Invulling restantopgave:

In de PPN 2016-2019 is aangegeven dat voor de restantopgave van ad € 640.000 nadere invulling wordt gezocht. Het betreft de volgende onderwerpen/

Parkeren

Het toenemende inzicht in het parkeerfonds leidt tot de conclusie dat de winstafracht aan de algemene middelen verhoogd kan worden met € 187.000. Belangrijke factor hierbij is het structureel lagere bedrag voor beheer en onderhoud van bestaande parkeeraccommodaties.

Veiligheidsregio

Nu de Veiligheidsregio enkele jaren actief is, is de hoogte en verdeling van de kosten tussen de deelnemende gemeenten opnieuw bezien. Op basis van de analyse van de jaarrekening van de VRIJ is de structurele component van het positieve rekeningresultaat in beeld gebracht, evenals toekomstige efficiëntie- en schaalvoordelen. Dit levert in totaal een besparing van € 1 mln. structureel op. Daarnaast is ook de verdeling tussen de gemeenten onderling tegen het licht gehouden. Door het algemeen bestuur is gekozen voor een combinatiemodel: de kosten worden de komende jaren voor 75% verdeeld op basis van de historische kosten en voor 25% op basis van een meer geobjectiveerde methodiek te weten het gemeentefonds. Voor Zwolle levert dit alles een structureel voordeel op en daardoor kan de bijdrage aan de VRIJ met ingang van 2017 met €295.000 verlaagd worden. Dit bedrag zetten we in voor de nog resterende bezuinigingsopgave. In de onlangs aan u aangeboden begroting 2017 van de Veiligheidsregio wordt de nieuwe financiële opstelling verder toegelicht.

Onderwijs

In verband met een gunstigere aanbesteding en lager aantal aanvragen vallen de kosten voor leerlingenvoer lager uit. Daarom kan structureel een bedrag van € 275.000 vrijvallen.

Tezamen bieden deze voorstellen het volgende beeld.

(*1000)	2017	2018	2019	2020
Restantopgave	0	640	640	640
Parkeren	-190	-190	-190	-190
Leerlingenvervoer	-275	-275	-275	-275
Veiligheidsregio	-295	-295	-295	-295
Tussenstand	-760	-760	-760	-760
Vershil (-/- = positief)	-760	-120	-120	-120

Het surplus van deze invulling is meegenomen in het structureel financieel kader.

Sociaal Domein

In de Perspectiefnota 2016-2019 is aangegeven dat om binnen de rijksbudgetten te komen aanvullende maatregelen nodig waren. Daarbij inbegrepen een bezuiniging op de 'oude' taken. Daarvan is € 500.000 ingevuld met inkoop collectief vervoer. Incidenteel heeft voor 2016 de versnelling sociaal domein jeugd met € 600.000 plaatsgevonden. Door aanvullende kortingen op de rijksuitkeringen sociaal domein (gemeld in de mei- en septembercirculaire 2015) is de resterende opgave gegroeid naar € 8,8 mln. In de periode tot en met 2020 zal dit worden ingevuld, waarbij de transformatie centraal staat. De incidentele tekorten brengen wij in de jaren 2017 tot en met 2019 ten laste van de buffer sociaal domein.

Een uitvoerige toelichting is opgenomen in de separaat toegezonden notitie over de bezuinigingen sociaal domein. De financiële vertaling omtrent de invulling van de resterende opgave biedt onderstaand overzicht.

	2017	2018	2019	2020
Opgave	3.600	6.200	7.400	8.800
Participatie	1.100	1.400	2.400	3.200
Jeugd	400	800	800	800
WMO	2.100	4.000	4.200	4.800
<i>Samenkracht</i>	400	400	400	400
<i>Integrale arrangementen</i>	600	600	600	600
<i>Wonen&Zorg</i>	100	100	100	100
<i>Integrale wijkopgave</i>	0	1.900	2.100	2.700
<i>Gerealiseerd-nog boeken</i>				
• <i>Huishoudelijke hulp</i>	500	500	500	500
• <i>Vervoer</i>	300	300	300	300
• <i>Woonvoorzieningen</i>	200	200	200	200

Bijlage 1 Toelichting bijstandstekort

Op basis van een beginstand in 2016 van 3514 bistandsgerechtigden wordt een overschrijding van de bijstandslasten verwacht van € 4,3 mln. Omdat dit een overschrijding is van meer dan 5% zal de gemeente Zwolle een beroep doen op de Vangnetregeling 2016 van het rijk voor een aanvullende rijksuitkering van € 1,1 mln. De verwachte netto tegenvaller op het bijstandsbudget komt daarmee op € 3,2 mln. (zie Berap 1 2016)

Het CPB prognosticeert een aanhoudende groei van het aantal bistandsgerechtigden tot 2020. In de PPN is het tekort van € 3,2 mln. op het bijstandsbudget daarom structureel meegenomen. Als gemeente hebben we de afgelopen jaren een overschot gekend, dat terugvloeyde naar de algemene middelen. Het tekort zal nu eveneens ten laste komen van de algemene middelen. Over de oorzaken van het tekort is de raad al eerder geïnformeerd bij de informatienota Vangnetregeling 2015 (7-12-2015).

Tevens hebben we de toenemende instroom bij lage uitstroomkansen onderzocht. Hieronder zijn de bevindingen aangegeven.

- Het tekort wordt voornamelijk veroorzaakt door de werking van het nieuwe verdeelmodel dat in 2015 is ingevoerd. De aannames in het verdeelmodel blijken niet te matchen met de praktijk in Zwolle. Daarbij zijn er grote verschillen in het aantal op te leggen kostendelersnormen en besparing door vervallen norm voor eenoudergezinnen, waardoor we in Zwolle een hoger gemiddeld uitkeringsbedrag kennen dan waarmee in de verdeling wordt gerekend. Als gemeente hebben we, behalve lobby, geen invloed op hoogte en verdeling van het budget.
- Verder wordt het tekort veroorzaakt door een toenemende instroom bij lage uitstroomkansen. Uit onderzoek komen de volgende verklaringen voor de grotere instroom in Zwolle in vergelijking met landelijke ontwikkelingen.
 - *Potentiele beroepsbevolking groeit, dus naar rato het aantal bistandsgerechtigden ook.*
Zwolle als geheel groeit en daarmee de potentiële beroepsbevolking (alle 15-65 jarigen) ook. Een deel van de (absolute) groei van de instroom kan dus mogelijk komen door het naar rato meegroei van het aantal bistandsgerechtigden. Daar staat tegenover dat Zwolle over het algemeen een relatief gunstige samenstelling van de beroepsbevolking kent: bijvoorbeeld relatief veel hoger- en middelopgeleiden, een relatief groot aandeel kansrijke leeftijdsgroepen en weinig eenoudergezinnen. Het aandeel mensen van de potentiële beroepsbevolking dat werkt of wil werken (maar werkloos is) is in Zwolle hoger dan gemiddeld. Het overige deel, mensen tussen de 15 en 65 jaar die niet op zoek zijn werk of werk zoeken voor minder dan 12 uur per week, zoals studenten, is dus in relatieve zin kleiner geworden.
 - *Werkloosheid groeit snel onder laagopgeleiden.*
De werkloosheid neemt snel toe, maar ligt in Zwolle nog wel onder het gemiddelde van de 50 grote gemeenten. De werkloosheid onder lager en middelbaar opgeleiden in Zwolle is wel relatief hoog. Mogelijk is er dus ook sprake van instroom uit de WW van langdurig, lager en middelbaar opgeleiden werklozen in de bijstand.
 - *Zwolle kent een sterke economie, maar kansen voor lager opgeleiden zijn laag.*
Als het gaat om de vraagkant van de arbeidsmarkt doet Zwolle het op economisch gebied erg goed: de werkgelegenheid in de stad is fors bovengemiddeld. Maar de arbeidsmarkt is regionaal en dan gaat het om het aantal banen dat vanuit Zwolle te bereiken is en daarop scoort de stad niet bijzonder hoog. Als ook rekening wordt gehouden met de concurrentie om deze banen is de kans op werk in Zwolle net iets onder het gemiddelde van de 50 grote gemeenten. Vooral voor laagopgeleiden daalt de kans op werk fors als er op correcte wijze rekening wordt gehouden met de regionale werking van de arbeidsmarkt. Daarnaast is de kans op werk in de praktijk nog lager door hoger en middelbaar opgeleiden die onder hun niveau werken (verdringing). De relatief hoge werkloosheid onder laagopgeleiden is daarmee dan ook deels te verklaren.
 - *De belangrijkste verklaring voor de bijstandsgroei is de aantrekkingskracht van Zwolle door de centrumfunctie in opvang en zorg.*
Zwolle heeft een centrumfunctie op het gebied van opvang en zorg in de regio en daardoor een aantrekkingskracht die bijstandsverhogend werkt.
Er zijn verschillende (mogelijke) verklaringen voor deze aantrekkingskracht.
 - Zwolle kent een bovengemiddeld aandeel mensen met (psychische) gezondheidsproblemen.
 - Zwolle kent bovengemiddeld veel kinderen in het speciaal onderwijs (die later een grotere kans op bijstand kunnen hebben).
 - Ook is het aandeel mensen in de schuldhulpverlening bovengemiddeld.
 - Een relatief groot deel van die arbeidsgehandicapten ontvangt Wajong. Dat aandeel is in Zwolle beduidend hoger dan elders (het aantal awbz-indicaties ligt fors hoger dan landelijk). Omdat de nieuwe instromers in de (voormalige) Wajong per 01-01-2015 onder de Participatiewet vallen, is mede hierdoor het potentiële aantal mensen dat voor inkomen op de gemeente is aangewezen in Zwolle sterker toegenomen dan in veel andere steden.

Conclusie

De Zwolse arbeidsmarkt laat zich misschien wel het beste typeren als een 'Januskop': economisch gemiddeld genomen beter 'presterend' dan vergelijkbare steden (aandeel werkenden, economie) en tegelijkertijd een relatief grote omvang van met name laagopgeleiden en mensen in opvang en zorg met een verminderde kans op de arbeidsmarkt.

Het is de vraag of het verdeelsysteem van het macrobudget voldoende rekening houdt met de wellicht unieke positie van Zwolle in vergelijking met andere gemeenten. Een goede score ten opzichte van andere gemeenten op het aantal banen, een gemiddeld hoge opleiding van de beroepsbevolking en een hoge banenkans voor hbo-ers levert minder budget op in het huidige verdeelmodel. Voor de centrumfunctie of verdringen van arbeid krijgen we juist geen extra budget omdat in het verdeelmodel hiermee geen rekening wordt gehouden.

Ook blijkt uit het onderzoek dat de kansen op de arbeidsmarkt voor de lager opgeleiden onder de bijstandsgerechtigden klein zijn. Het op peil houden van de uitstroom zal de komende jaren dan ook de nodige inzet vergen.

Bijlage 2 Financieel-technische parameters/ uitgangspunten 2017-2020

Financieel-technische parameters/ uitgangspunten 2017-2020

De cijfers uit de meerjarenraming zijn onder anderen gebaseerd op onderstaande financieel technische parameters/uitgangspunten. De parameters zijn uitgangspunt voor het opstellen van de begroting 2017.

Financieel technische parameters/uitgangspunten 2017-2020				
	2017	2018	2019	2020
Loonkosten (salarissen en werkgeverslasten) 1)	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Index prijsstijging (pBBP) 2)	1,1%	0,9%	0,9%	0,9%
Index kleine subsidies	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Index subsidiecontracten	1,8%	1,7%	1,7%	1,7%
Inflatiecorrectie gemeentelijke tarieven	1,55%	1,45%	1,45%	1,45%
Rente lang geld her te financieren leningen 3)	2,0%	2,5%	3,0%	3,0%
Rente kort geld 3)	1,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Toename woningen (netto: jaar n-1)	400	400	500	500
Toename aantal inwoners (jaar n-1)	1.000	1.000	1.250	1.250

1. Onlangs is een nieuw cao-akkoord bereikt voor de periode 1-1-2016 t/m 30-4-2017. De salarisstijging van 0,4% per 1-1-2017 vanuit dit akkoord valt onder de raming van 2,0%. Resteert derhalve 1,6% voor aanvullende salarisaanpassingen (nieuw cao vanaf mei 2017) en sociale lasten in 2017.
2. In de maartraming (CEP) van het Centraal Planbureau (CPB) is voor 2017 de prijsindex (pBBP) berekend op 0,9 %. Dit percentage is voor de gehele periode vanaf 2017, toegepast, waarbij in 2017 tevens rekening is gehouden met een nacalculatie over 2016 van 0,2%.

Bijlage 3 Budgettaire gevolgen wetswijzigingen Besluit BBV en VPB

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

In maart jl. is het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV gepubliceerd. De doorgevoerde wijzigingen (voor het merendeel vanaf de begroting 2017) hebben als rode draad de horizontale sturing door de raad te versterken door onder andere meer toegankelijkheid en vergelijkbaarheid in en tussen de gemeentelijke begrotingen aan te brengen.

Het doel is meer transparantie van het besluitvormingsproces rond begroting en verantwoording en daarmee een grotere betrokkenheid van alle belanghebbenden bij het besluitvormingsproces. Voor alle betrokkenen beschikbare en hanteerbare informatie over zowel de beoogde als gerealiseerde beleidsresultaten is daarbij essentieel. Een betere vergelijkbaarheid van kosten en beleidsresultaten en daarnaast een versterkt inzicht in de financiële positie van de gemeente – nu en op termijn – staan centraal in de vernieuwde BBV.

De wijzigingen richten zich op de uitvoeringsinformatie, de beleidsindicatoren, financiële kengetallen, informatie over verbonden partijen en een aantal meer technische onderwerpen (o.a. activering van investeringen, rentetoerekening, inzicht in overhead en kosten en een geprognosticeerde balans). Daarnaast zijn de verslagleggingsregels rondom de grondexploitaties herzien.

De verwerking van de onderdelen uitvoeringsinformatie, beleidsindicatoren en verbonden partijen nemen wij mee via het traject van versterken sturend vermogen beleidscyclus. De financiële kengetallen en inzicht in overhead hebben wij al in de begroting 2016 verwerkt. De wijzigingen in de activering van (maatschappelijk) investeringen en de geprognosticeerde balans nemen wij vanaf de begroting 2017 mee en lijken geen direct budgettair effect te hebben. Dit in tegenstelling tot de wijziging in de rentetoerekening en de herziening van de verslaglegging van de grondexploitaties. In maart heeft de commissie BBV zowel een vernieuwde rentenotitie en vernieuwde notitie grondbeleid gepubliceerd. In beide notities wordt ingegaan op de wijzigingen in de wijze van ramen en verantwoorden van de rentelasten aan de grondexploitaties en aan de overige (geactiveerde) investeringen. De wijziging van de rentetoerekening aan de grondexploitaties is gekoppeld aan het moment van invoering (1-1-2016) van de vennootschapsbelasting op overheidsondernemingen. De overige renteaanpassingen gelden vanaf de begroting 2017. Een nadere analyse van de budgettaire gevolgen van de gewijzigde rentetoerekeningssystematiek wordt de komende maanden uitgevoerd evenals de overige aanpassingen uit de notitie grondbeleid. Vooruitlopend op de analyse houden wij voorlopig rekening met een nadeel van € 1 mln. als gevolg van de gewijzigde rentetoerekening aan de grondexploitaties. Het nadeel wordt veroorzaakt doordat vanaf 2016 alleen de werkelijke rentekosten aan de grondexploitaties mag worden doorbelast en niet zoals nu op basis van het hoger liggende omslagpercentage.

Bij de begroting 2017 komen wij met een actualisering van de budgettaire gevolgen.

De overige wijzigingen met betrekking tot de grondexploitaties zijn verwoord in het raadsvoorstel over de MPV 2016. Ook hiervoor geldt dat de komende maanden de wijzigingen worden geanalyseerd.

Gevolgen invoering vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen.

Vorig jaar is het wetsvoorstel modernisering vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen ingaande 2016 door de Eerste Kamer aangenomen.

Het doel van de wet is dat overheden die winst behalen met activiteiten die concurreren met de 'markt', vennootschapsbelasting gaan betalen.

Met medewerking van een Vpb-specialist hebben wij een inventarisatie uitgevoerd over welke begrotingsonderdelen in principe in aanmerking zouden kunnen komen voor belastingplicht. Daaruit zijn onderstaande aandachtsgebieden naar voren gekomen.

Activiteiten

1. Slagboom parkeren	6. Detacheringen
2. Grondexploitaties	7. Samenwerkingsverbanden
3. Havens	8. Belastingpositie ROVA
4. Reclame-inkomsten	9. Begraafplaatsen
5. Archeologie	

Uit een nadere verkenning van de aandachtsgebieden is geconcludeerd dat naar huidige inzichten het slagboom parkeren en de grondexploitaties belastingplichtig zullen zijn. Op basis van een quick scan verwachten wij over 2016 en 2017 geen of nagenoeg geen belasting verschuldigd te zijn, maar vanaf 2018 op basis van voorlopige gegevens ca. € 0,4 mln. De komende maanden gaan wij de voorlopige uitkomsten op basis van actuele informatie actualiseren. De actualisering en de eerste belastingaangifte in 2017 (over 2016) zullen meer helderheid geven over de te verwachten budgettaire gevolgen.

Over beide wetswijzigingen is het afstemmingscomité in maart jl. middels een presentatie geïnformeerd over de intenties van de wetswijzigingen.